

Ferenc pápa: A genderideológia korunk legcsúnyább veszélye

A Vatikánban március 1-jén és 2-án rendezett *Férfi-Nő: Isten képmása. A hivatások antropológiája felé* című, Marc Ouellet bíboros, a Püspöki Dikasztérium emeritus prefektusa által a Hivatások Kutatási és Antropológiai Központjával közösen szervezett nemzetközi szimpózium résztvevőire intézett beszédében Ferenc pápa ismét felszólalt a genderelmélet ellen. „Korunk csúnya ideológiájának” minősítette azt, mert eltöröl minden különbséget férfi és nő között. Ennek a különbségnek a megszüntetése „az emberiség eltörlését jelenti. Ehelyett a férfi és a nő gyümölcsöző »feszültségben« létezik egymás mellett” – mondta a pápa.

A férfit és a nőt Isten teremtette, és a Teremtő képmásai; vagyis az örökkévalóság és a boldogság utáni vágyat hordozzák magukban, amit maga Isten vetett el a szívükben, és amelynek megvalósítására kaptak meghívást egy sajátos hivatáson keresztül. Emiatt él bennünk egy egészséges belső feszültség, amelyet soha nem szabad elfojtani: a boldogságra, az élet keljességére, valami nagy dologra vagyunk hivatva, amelyekre Isten szánt minket – magyarázta a Szentatya. Így folytatta: kivétel nélkül egyikünk élete sem a véletlen műve; a világban való létezésünk nem a pusztán véletlen gyümölcse, hanem egy szeretetű részesei vagyunk, és arra kapunk meghívást, hogy kilépjünk önmagunkból és megvalósítsuk azt önmagunk és mások számára. Emiatt, ha igaz az, hogy mindannyiunknak van egy küldetésünk, vagyis arra kaptunk meghívást, hogy felajánljuk saját hozzájárulásunkat a világ jobbá tételéhez és a társadalom formálásához, akkor – emlékeztetett a pápa – ez nem egy külső feladat, amelyet ránk bízta, hanem egy olyan dimenziót érintő feladat, amely magába foglalja természetünket, Isten képmására és hasonlatosságára való férfi-női létünk felépítését. Nemcsak egy küldetést bízta ránk, hanem mindegyikünk maga egy küldetés – mutatott rá Ferenc pápa. Majd idézett néhány gondolatot Newman bíborostól: „*Arra lettem teremtve, hogy olyan legyek, amilyenek senki más nem teremtett. Megvan a helyem Isten tanácsaiban, Isten világában: egy hely, amelyet senki más nem foglalhat el.*”

Korunk minden nő és férfi tagjára bízott feladat Isten Országának szolgálatába állni egy nyitott és testvéri világ építése érdekében – zárta szavait a Szentatya.
(Részletek a beszédből. Forrás: Vatican News)

Prágai Szent Adalbert mártír püspök.
A Vencel-emlékmű része a prágai Vencel téren.
A fényképet készítette: Arkadij Etumyan

Himnusz reggeli dicséretre

Örömmel ujjong most az ég,
A föld is zengi énekét.
Adalbert püspök életét
Dicséri szívből mind a nép.

Ti, nagyok, legyőz titeket,
Kik földnek, testnek éltetek,
Hogy ti is szent erényeket
Szolgálván Uré legyetek.

Ó mennybe lépdél szabadon,
Soha nem ismert utakon,
S így leszen élő oltalom,
A bűnösöknek irgalom.

Hogy vétkeink megszünjenek,
Üdv, épség visszatérjenek,
S szentek közt nyervén jó helyet,
Mint próféta hirdesse meg:

Midőn majd Krisztus megjelen,
S világot veri félelem,
El ne vessünk hirtelen,
S Hozzá tartozunk szüntelen.

Dicsérjük, áldjuk az Atyát
És Egyszülöttét, Szent Fiát,
S a Szentlelket, vigaszt ki ad,
Mennyben örök időkön át.

(Szent Adalbert verses zsolozsmájából.
Forrás: Vigilia, 1983. július)

Jakab Antal: A püspök gondja és feladata

A püspök gondja és feladata az egyházmege vezetése. Ő az apostoli hagyomány le-téteményese és a papi teljhatalom birtokosa. Neki kell az evangélium hirdetéséről és a lelkek megszenteléséről gondoskodnia. Ez a hatalom nem személyes használatra ad-tott a püspöknek, hanem a lelkekért; nem a püspök tulajdona, hanem az Istené; nem méltóság, hanem szolgálat, megbízás, felad-at, amelyet a Szentlélek Isten segítségével és irányításával végre kell hajtania.

Ezért a II. Vatikáni Zsinat kívánja: „*A püspökök úgy lássák el apostoli küldetésüket, mint akik Krisztus tanúi az emberek előtt: ne csak azokról gondoskodjanak, akik már követik a pásztorok fejedelmét, hanem szenteljék magukat teljes szívvel azoknak is, akik az igazság útjáról bármiképp is letértek, vagy Krisztus üdvözítő evangéliumát, üdvözítő irgalmát nem ismerik, hogy végül mindenki »csupa jószágban, igazságban és egyenességben éljen« (Ef 5,9). ... Azt is hirdessék, hogy az egyház tanítása szerint hogyan kell becsülni: az emberi személyt a maga szabadságában és testi életében is; a családot s annak egységét és szilárdságát, a gyermek vállalását és felnevelését; a világi közösséget törvényeivel és különféle hivatá-saival együtt; a munkát és a szabadidőt; a művészeteket és a technikai találmányokat; a szegénységet és a bővelkedést; végül pedig fejtsék ki azokat az elveket, amelyek alapján megoldhatók az anyagi javak birtoklásának, gyarapításának és helyes szétosztásának, a békének és háborúnak, az összes népek testvé-ri együttélésének igen súlyos kérdései» (Christus Dominus, 11–12. p.)*

Ma legyen bár bölcs és világosan látó az ember, még azt sem tudja megítélni, hogy a világ és az emberiség számára mi veszélyesebb: a kaliforniai gazdagság és luxus-e vagy az afrikai, ázsiai százmilliók nyomorúsága, akiknek még vizük sincs és itéletük az éhhalál; az atombomba-e vagy az emberek szívéből lángot vető szenvedélyes gyűlölet, amely mind több és több népet állít szembe egymással; vajon a személy jogainak másokra való tekintet nélküli követelése a fenyegetőbb vagy a már gyakorolt merénylet, erőszak és anarchia. Hol nagyobb a rendetlenség: némely családban, országban vagy az egész világban?

A püspök értelmében, lelkében és szí-vében mindezek, mint égető nyilak és kér-dések ott forognak, s nem azért, hogy két-ségbeesést okozzanak, hanem hogy kiutakat keressen és megsegítsen mindenkit, aki nemcsak az Egyház, de az egész emberiség javát akarja s azért dolgozik. Hiszen nekünk

ajánlotta Jézus Krisztus az irgalmas szama-ritánus példabeszédében: „*Menj és tégy ha-sonlóképpen!*” (Lk 10,37).

Nagy elődöm hirdette: „*Az Egyház ebben a világban él, s a rendeltetése, hogy a világban és a világ számára legyen az üdvösség hatékony jele. Meg akarja ismerni és érteni az idők jeleit, hogy feladatát a világban job-ban betölthesse, saját küldetésének elhanya-golása nélkül. Párbeszédet akar a világgal folytatni, mert ma világosabban látja, mi a különleges feladata a világban Krisztus akarata szerint. ... Tanulja meg tiszteletben tartani az emberi értékeket, viselje szívében korunk sajátos problémáit, legyen valóban szolidáris a nép és az emberiség vitális ér-dekeivel, anélkül, hogy elfelejtene, hogy ő maga nem a világból való. Nem kell elkülönülnie a világtól, hanem osztoznia kell annak gondjaiban, s keresnie kell azokat az eszközöket, amelyek segítik, hogy az evan-géliumot úgy hirdesse és az üdvösség ügyét úgy képviselje, hogy felkeltsse és megnyer-je kortársai érdeklődését*” (Márton Áron, 1975. március 22.)

A zsinat továbbsürgött: „*Az Egyháznak párbeszédet kell kezdenie a társadalom-mal, amelyben él. Elsősorban a püspökök feladata, hogy az emberekkel a kapcsolatot felvegyék, kérjék és szélesítsék is ki a pár-beszédet. Az üdvösség ügyeiről folytatott párbeszédnek jellegzetessége a mondani-való világossága, valamint alázatosság és szelidség, hogy az igazság jósággal, az ér-telem szeretettel párosuljon. Legyen meg a kellő okosság, de a bizalom is, mert ez ápolja a barátságot és így megteremtheti a lel-kek közösségét.*” „*Szeretettel legyenek más keresztények iránt. Kössék híveik lelkére, hogy barátságosak legyenek irányukban és szeressék őket, szorgalmazzák az ökumeniz-must, azokat a meg az egyház értelmezi. Zár-ják szívébe a meg nem keresztelteket, hogy számukra is felragyogjon annak a Krisztus Jézusnak szeretete, akinek tanúi a püspökök az egész világ színe előtt*” (CD 13. és 16. p.).

Már a püspökszentelés szertartásához tar-tozó oktatásban benne zengnek a felséges feladatok, amelyek a püspököt várják. S mi, akik erre a magaslatra emberi jelekkel vezettük, vagy testvéri érzéssel körülvettük őt, részt vállalunk ezekben a magaslatos felada-tokban, mint akik tudjuk: hivatásunk, hogy „*annak akaratát teljesítsük, aki küldött, a Mennyei Atyáét*” (Jn 5,30).

(Részletek a Bálint Lajos püspökké szentelésén, Gyulaféheváron, 1981. szeptember 29-én elhangzott beszédből)

Tizenhárom év után bilincsek nélkül

Hatvan évvel ezelőtt szabadult börtön-rabságából Jakab Antal püspök

Dr. Jakab Antal gyulaféhevári teológiai tanárt, vicerektort és titkos ordináriust koholt vádak alapján 1951. augusztus 24-én tartóztatta le és hurcolta el a kommunista államhatalom. Az egyházmege későbbi püspöke 42 éves korától 55 éves koráig raboskodott Románia megsemmisítő börtöneiben. Az igazságtalan és kíméletlen fogságból 12 év, 7 hónap és 23 nap elteltével, az 1964-es általános amnesztia következtében 1964. április 16-án szabadult.

Dr. Jakab Antal hitvalló gyulaféhevári me-gyéspüspök 1909. március 13-án született Gyergyóilyénfalván. Elemi iskoláit szülő-falujában – a második elemi első világhá-borús menekültként Hajdúnánáson –, kö-zépszkoláit Gyergyószentmiklóson, teológiai tanulmányait a gyulaféhevári Hittudományi Főiskolán végezte. A tizenkilenc évesen fé-lárván maradt – szeretett édesanyját elvesz-tő – fiatalember nagy szorgalommal tanult; Gróf Majláth Gusztáv Károly püspök 1934. június 29-én szentelte pappá a gyulaféhev-ári székesegyházban. Segédlelkészként előbb Ditróban és Gyulaféheváron szolgált, majd 1936-ban Kolozsvárra került a Szent Mihály-plébániára, Márton Áron plébános mellé – kettejük élethosszig tartó, kölcsönös tisztelettel és megbecsüléssel alapuló kap-

csolata itt és ekkor kezdődött. Rögtön püspökké szentelést követően (1939. február 12.) Márton Áron egyház-jogi tanulmányok folytatá-sára Rómába küldte fiatal papját. Jakab Antal teljesítette főpásztorra kérését és négy év helyett három év alatt megsze-rezte az egyházjogi doktorátust a Lateráni Egyetemen. Hazatérte után, 1942-től, a második világhá-ború nehéz időszakától kezdve mind-végig meghatározó segítsége volt Márton püspöknek. Előbb a második bécsi döntés nyomán Magyarországhoz visszacsatolt Észak-Erdélybe került: Kolozsváron a Püs-pöki Helytartóságon, majd 1944 őszétől az

ismét Romániához tartozó Gyergyószent-miklóson és Kolozsváron dolgozott külön-féle beosztásokban. 1946 őszétől Márton Áron a teológiára hívta őt, rá bízva az egyháztörténelem tanítását és a vicerektori teendőket, 1951-től pedig Jakab Antal az egyház-mege titkos ordináriusa lett. Mivel azonban ő sem volt hajlandó az állammal együtt-működni, bekövetkezett az ő bebörtönzése is.

A letartóztatás napja

1951. augusztus 24-én délután egy munkásruhába öltözött alak jelent meg a gyulaféhevári teo-lógián és dr. Jakab Antalt kereste. Éppen nem volt otthon, a kispapok-kal lucernát gyűjtött a mezőn. Amikor este fáradtan hazaért, a nővérek figyelmeztet-ték, hogy egy gyanús alak kereste. „*El fognak vinni*” – válaszolta. A nővérek megneszelték a veszélyt és a konyhában maradtak. Jakab Antal este meglátogatta közeli barátait, Kell-

ner Ferencéket, és hazafelé jövet benézett pár percre a konyhába. „*Ma el fognak vinni*” – mondotta.

A nővérek imádkozni kezdték a rózsafü-zért. Dorottyá nővér át akart menni a teoló-giával szemben lévő kertbe, de kívülről valaki nem engedte a kaput kinyitni.

Alig telt el félóra, megjelent egy szekuritá-tés tiszt és azt kérdezte: „*Ki Egyed Mária?*” „*En vagyok*” – válaszolta Lénárda nővér. „*Jöjjön velem!*” – parancsolta az alak.

Lénárda nővér elindult, és a lépcső előtt, ahogy máskor is szokta, felkapcsolta a vil-lanyt. A szekus a kezére csapott és lekapcsolta. Lénárda nővér kijelentette, hogy akkor ő nem megy. A „nagy hórihorgas pribék” gyu-faszálakat gyűjtve vezette el a nővért Jakab Antal szobájához.

A házkutatástól teljesen felforgatott szo-bában, hatalmas cigarettafüstben már „ott ült vigyorogva hat marcona alak”. Jakab Antal vastag ruhába öltözve állt – készen az útra. Félrehívta Lénárda nővért, átadta neki a kasz-sza kulcsát, és meghagyta, hogy mit kell el-intézni.
(folytatás a 2. oldalon)

„*Én megyek. A Jóisten áldja meg magukat!*” – búcsúzott. Lénárda nővér megkérdezte: „*Vicerektor úr, nem visz magával legalább egy pokrócot?*” „*Vihetek?*” – kérdezte a pri-békektől. „*Igen*” – hangzott durván a válasz. Lénárda nővér kihúzta az ágyból a legjobb pokrócot.

Elindultak. Hárman Jakab Antal előtt, hárman utána.

Másnap, 25-én hajnalban Dani Gergely adta hírül kispaptársainak: „*Az ordinárius urat letartóztatták.*”

A kispapok aznap nem mentek lucernát gyűjteni.

Ártatlan rabként

Elhurcolása után a még fiatal, mindössze negyvenkét esztendő, de a sok gondtól már öszülő Jakab Antalt vizsgálati fogságba Pitești-re, majd a Belügyminisztérium zsilávi börtönébe szállították. Közvetlenül a letartóztatása után annyira összeverték, hogy agyhártyája bevérzett.

Már a kezdeti vallatások idején úgy lefogott, hogy napokig nem mert leülni, attól félve, hogy segítség nélkül nem fog tudni felállni. Cellájában inkább a falnak támaszkodva állt.

Románia szinte valamennyi börtönét végigjárta. Raboskodott Szamosújváron, Enyeden, Máramarosszigeten, nádvágóként a Duna-deltában. A felsőbányai ólombányában, amelyet a Belügyminisztérium a politikai foglyok kínzására és dolgoztatására bérelt ki, neki háromévnnyi kényszermunka jutott. Ez volt a legnehezebb. Az embertelen körülmények között annyira legyengült, hogy egy alkalommal a kimerüléstől eszméletét veszítette.

Egyik alkalommal az ólombányában lezuhant egy sziklatömb. Dávid László paptársa elkapta, elrántotta. Megmenekültek.

Az akkori börtönállapotokról Csiha Kálmán, az Erdélyi Református Egyházkerület néhai püspöke ír szemléletesen *Fény a rácsokon* című könyvében: „*Az ablakunk bedeszkázva, felülről ferdén tud egy kis világosság és levegő bejönni. Tél van, de mi itt fűtés nélkül sem fázunk: Test tetet ér; melegítjük egymást. Hajnalban felcsapódik a beszélőnyílás zára: »Kicsoda itt pap? Jöjjön előre!« Előremegyünk az ajtóhoz. A többiek hátul figyelnek. »Feküdj! Alj! Feküdj! Alj!« S szótlanul teljesítjük az egymást követő parancsokat. Az őrmester szórakozik. Akik együtt vagyunk, közel kerülünk egymáshoz. Néha külön papi szobákba raknak, máskor összekevernek. Itt ismerkedem meg a tiszta lelkű, szelíd Jakab Antallal, a későbbi római katolikus püspökkel, református, görögkatolikus papokkal. Minden cella külön világ. Átellenben az első emeleti ágy lakója csendben odaint, és közli velünk, hogy őt a távolból sugarazzák. Így ölik meg. A praktika most is folyik, a sugarak a szomszéd ágy pokrócán keresztül jönnek. Ismeri ezt. Már a szekuriátén is sugarazzák. Próbálunk magyarul neki, hiába. Már megtette a megőrülés első mérföldjeit. Ilyenkor rendszerint már nincs visszaút. A másik ágyon a katonai bíróság volt főügyésze ül. Ki tudja, hány embert tett a börtönbe, most ő is bekerült. Senkihez sem szól, és senki sem szól hozzá. Egész nap ül valamikor nagy pocakján összekulcsolt kezekkel. Az összekulcsolt kéz mindennap közelebb kerül a gerinchez. A pocaknak is vége, és nemsokára az életnek is. Sajnálom. Vajon mi lesz vele az utolsó nagy ítélethirdetésekor?»*

Jakab Antal a rabtársai lelkiatyjuknak tekintették. Bátorította, vigasztalta őket. Egyiküket megmentette az öngyilkosságtól. Gyakran kérték tőle a cellában: „*Mondjon valamit, akármit, csak mondjon!*” Jordáky Lajos szociológus úgy nyilatkozott utólag: más emberként jött ki a börtönből, mint ahogyan bement. Jakab Antal által közelebb került Istenhez...

Az örökké tudásszomjas és ezt másoktól is elváró Jakab Antal a börtönben sem töltötte tanulás és tanítás nélkül az időt. Ott sajátította el az angol nyelvet Jordáky Lajostól, akit ő cserében németre tanított.

A rabok 1963-ban biztató jelként értelmezték a *Modernizarea religiei (A vallás modernizálása)* című brosúra börtönön belüli terjesztését, amelyből a II. Vatikáni Zsinat híréből is értesülhettek. A jel valóban biztató volt. 1964 kora tavaszán egy alkalommal néhányukat a kapuhoz hívták. Ott arról értesítették, hogy rövidesen szabadon bocsátják őket...

Az akkori politikai környezet általános amnesztiát eredményezett és a papok nagy többsége kiszabadult a börtönből – 1964. április 16-án Jakab Antal mögött is bezárult a börtön kapuja.

A szülőfalu oltalmában

A legszebb tavaszi napok egyike volt ez, egy szép napsütéses áprilisi csütörtök. Mint máskor, most is megállt a gyergyótekerő-pataki állomáson az a személyvonat. Talán utasai is a megszokottak voltak, kivéve egyet. Ezen a napon arról a vonatról leszállt és 12 év, 7 hónap és 23 nap után újra szülőfaluja kövére lépett Jakab Antal. Gyalog indult az egy kilométernyire lévő kilyénfalvi szülői ház felé. Úgy mondják, György János bácsi szekérrel utolérte, s látva a feltűnően gyenge, csont-bőrré fogyott vándort, hívta, üljön fel a szekérre. Utközben az elhaladt házak előtt Jakab Antal rendre megkérdezte valahai lakóiról, hogy élnek-e, itt laknak-e még, kivel mi történt. Akivel találkozott, mindenkinek köszönt, de őt nem ismerték meg az emberek.

Amikor Ernő öccséhez megérkezett, sógornője, Ilus volt otthon egyedül, a család többi tagja az erdőn dolgozott. „*Sírtunk mind a ketten, öleltük egymást és sírtunk* – mesélte Ilus. – *Az erdőn laktunk akkor, én mosni jöttem haza. A mosáshoz jó sok vizet melegítettem, s gyorsan töltöttem ki a mosdótálba, mert Antal leghamarabb mosakodóvizet kért. Úgy le volt fogyva, olyan gyenge volt, hogy ahogy hajolt a mosdótál fölé, kellett tartanom, nehogy elessen. Ernő ruháiból felöltözött, de már az udvar s a ház telt meg néppel, úgy jöttek a rokonok s a szomszédok a hírre, hogy hazajött. Mennyit sírtunk azon a napon, el nem tudom mondani. Örömmünkben! Én örömmemben sírtam, hogy látom, hogy hazajött s hogy ép!*”

Jakab Antal nem térhetett vissza Gyulafehérvárra, mert a börtönviselt papok szabadulásuk után gyakran évekig nem kapták meg az államtól a szükséges működési engedélyt. Közel két évig Jakab Antal sem folytathatta a lelkipásztori szolgálatot. Márton püspök mindenáron vissza akarta vinni őt Gyulafehérvárra, csak hogy akkoriban a papi áthelyezéseket a püspök az Állami Egyházi Hivatal jóváhagyása nélkül nem tudta végrehajtani. Márton Áron hiába érvelt azzal, hogy a teológiára nem nevezhet ki megfelelő képzettséggel és tapasztalattal nem rendelkező embert, Jakab Antal kinevezését nem hagyták jóvá. Akkor Csikszentdomokosra – saját szülőfalujába – szerette volna küldeni kíségetőnek. Az állam ezt sem engedélyezte.

Jakab Antal súlyos májcirrózissal tért haza a börtönből. Orvosai azt mondták, három hónapig fog élni. Legelőször is az erejét, az egészségét kellett szép lassan visszanyernie. Ebben Antal Zoltán csikszeredai főorvos volt a segítségére, aki Jakab Antalnak a szabadulásától kezdve egészen a haláláig a kezelőorvosa volt. Antal doktor szigorú diétát írt elő Jakab Antalnak, amit ő erős akarattal élete végéig betartott. A fegyelmezett életnek, az orvosi segítségnek és a később Rómában beszerzett két májregeneráló gyógyszernek köszönhetően a mája annyira megerősödött, hogy a három hónapból egy év híján harminc év lett.

Antal Zoltán doktor ezt jegyezte fel egyik kilyénfalvi látogatásáról, amikor felkereste a Márta nővérénél lábadozó Jakab Antalt: „*Láttam, ötfélet tanul egyszerre. Mondtam, hogy a kellemes, nyugalmas környezet, a jó levegő, a zöld természet, a jó táplálkozás mellett pihenni is kell. »Ez aktív pihenés« – mutatott az asztalra, ahol kiterítve: latin szótár, egyháztörténelem, egyházi jog, zsinati anyagok, Tolsztoj: Golgota (angolul). Megjegyezte, hogy időhátrányban van, az idő pedig nagy kincs és behatárolt...»*

Amikor még fizikai ereje gyenge volt, a rokonság kisdíákjait taníttatta, s néhány hónapig az erdőkitermelésnél is dolgozott testvérével, Ernővel és másokkal. Hivatásos fizetése nem volt, munkájával rokonait segítette. Minden lehetőséget megragadott arra, hogy eltartásával ne okozzon gondot rokonainak, éppen ezért fizikai ereje visszatérével dologidőben minden erdei és mezei munkában részt vett, amit éppen végeztek: segítette a tavaszi veteményezésnél, kapált, kaszált, takart. Pénzt nem fogadott el tőlük. Csak úgy tudtak segíteni rajta, hogy a breviáriumba olykor-olykor titokban becsúsztattak egy-egy bankjegyet...

Néhai Bodó Péter gyergyószentmiklósi lelkipásztor mesélte a következőket: „*1964 tavaszán ugyanabban a sűrű lódenkabátban, amit vicerektori korában is viselt, egyszer csak megjelent nálam Jakab Antal. Korábbi bizalmát ekkor is érezte. Közben elszigetelve élt, és nem is mert mindenkivel beszélni, hozzám gyakran eljött. Egyik alkalommal hozott egy reverendaszöveget. Kapta valakitől és kérdezte, jutányos áron nem venném-e meg. Megvettem. Valószínűleg szüksége volt a pénzre... Nehéz volt neki akkor Kilyénfalván állás és szolgálat nélkül léteznie. Mi Dani Gergely gyergyószentmiklósi plébánossal – aki kápláni kinevezéssel töltötte be ezt a tisztséget – és Birtók Ferenc maroshévi plébánossal, ahogy tudunk, próbáltunk neki segíteni. Kérésünkre éneklapokat gépelt, miséinken gyónatott. Minden levelet, amit Fehérvárra küldött, és ami onnan érkezett, megmutatta nekem.*”

Néhány nappal 1965 karácsonya előtt Jakab Antalnak címzett távirat érkezett Gyulafehérvárról a gyergyószentmiklósi plébániára. A táviratot Bodó Péter vitte el Kilyénfalvára. „*Angyalt hoztam*” – adta át az üzenetet. „*Mi az?*” – kérdezte megilletődött Jakab Antal. „*Három hónapra felfüggesztették Görgényszentimrén Börzsei Márton piarista plébánost. Azonnal menni kell helyettesíteni*” – szövegezte Bodó Péter ajkán s állt a távirat lapján az újrakezdés várta lehetőségét elhozó, betlehemi csillagok fényétől ragyogó szavak...

Jakab Antal 1965. december 25-én kezdte meg rövid görgényszentimrei tevékenységét. A hívek nagyon megkedvelték. Ott is, mint mindenütt, jó gazdának bizonyult: dolgozott a kertben, a tetőzetet megjavította, a plébánia előtti árkot betemette. A hívek nagyon szerették volna, hogy Jakab Antal Görgényszentimrén maradjon, de Börzsei Márton piarista atya, felfüggesztése lejártával, visszatért. Jakab Antal ismét munkanélkülivé vált, alkalmi munkákból tartotta fenn magát.

Egy kopott trencskó

Heinrich Ferenc szatmári egyházmegyes pap *Kövessetek engem! – 56 év az Úr szőlőjében* című könyvében, *Egy kopott trencskó* című írásában meséli el a következőket:

„*Fiatall káplán voltam Nagybányán 1966-ban. Egy meleg nyári napon kopognak a plébániaroda ajtaján. Idősebb férfi kereste a plébánost. Akkor a plébánia a kommunista államtól elkobzott minorita rendház emeletén volt, a lebontott parókia helyére színházat építettek. Az eléggé kopott ruhájú ismeretlen férfi – ősz haja majdnem kopaszra nyírva – egyik kezében kopott kartonpapír-böröndöcske volt, karján jobb időket látott esőkabát. Abban az időben divatos trencskó (esőkabát, vízhatlan felöltő – a szerk.) volt. Kihez van szerencsém? – kérdeztem. Bemutatkozott. Elmondta, hogy székely pap, szabadságon van, vonattal jött, itt szeretne kirándulni a várost övező vidéken. Aztán a templomban szeretne misézni és a plébánián lakni, ha van hely... Amikor hallottam, hogy pap (nevét el is felejtettem, hiszen a székely papok nagy részének a mi vidékünkön szokatlanul a keresztnevű család névként is gyakori volt), elmondtam: szoba is van, hisz' a várat egyedül bírom. A princípálisomat egy hónapja csukták le, a káplán-társam ijedtében elhagyta az egyházmegyét, így minden segítség jól jön.*

A plébánia egyik káplán-szobájában szállt meg. Mivel már esteledett, meghívtam vacsorára. De elmondta neki, hogy házvezetőnő nincs, eszünk, ami van. Asztalhoz telepedtünk. Elővettem két nagy halkonzervet, amit ki akartam nyitni, de ő látván, hogy e téren nincs valami nagy gyakorlatom, átvette ezt a munkát. Abban az időben durva bádogdobozokban voltak a konzervek, nyitni hiányában egy konyhakés is megtegte. A székely pap bácsi olyan hozzáértéssel és erővel végezte ezt a műveletet, hogy elámultam. Szükszavú ember volt, de jó étvágygal evett: konzervet és sváb szalonnát. Vacsora végén elmondta, hogy reggel korán szeretne misézni, de csak a mellékoltánál. Tudta, hogy idegen pap misézését jelenteni kell a kultuszinspektornak, amiből akkor négy is volt Nagybányán. Aztán elmondta, hogy Felsőbányára szeretne kiruccanni, már megnezte, hogy a 8-as számú busz arra megy. Mondtam neki, hogy autóm nincs, de van egy motorbiciklim, azzal elvihetem, ha felül rá. Az ajánlatot elfogadta.

Másnap a reggeli mise után kimotoroztunk Felsőbányára. A város végén a csillagos keresztnél megálltunk. Ott egy kicsit sétált a szép tájban gyönyörködve, én elszívtam egy cigarettát, majd hazaindultunk. Este a vacsoránál árulta el, hogy három éven át raboskodott a felsőbányai bányában, de a külső tájat sohasem látta, mert mindig zárt autóban szállították őket. Másnap elindult városnézésre, autóbusszal közlekedett. Egy reggeli mise után elköszönt és elindult az álmolásra, elutazott.

Néhány nap múlva kaptam egy levelet, amelyben közölte velem, hogy a trencskóját egy buszban felejtette, érdeklődjek a személyszállító vállalat irodájában, hátha oda került. Kérésének eleget tettem, de a trencskónak lába kerekedett. Még következett három levél, hasonló tartalommal... Az érdeklődés csak akkor szűnt meg, amikor azt írtam neki, hogy a postaköltségek árából – kis túlzással – már vehettünk volna egy új trencskót.

Az esetet elmeséltem a kapnikbányai plébánosnak. Tőle tudtam meg, hogy az én vendégem nem volt más, mint dr. Jakab Antal, a volt gyulafehérvári titkos ordinárius, akit emiatt sok évi kényszermunkára ítélték, börtönbe került, Felsőbányán a bányában és a Duna-csatornánál raboskodott s csak 1964 tavaszán szabadult... Szabadulása után szülőfalujában tartózkodott, mezei munkát végzett. Később teológiai tanár lett, majd segédpüspök, Márton Áron utódja. Rómában szentelte püspökké VI. Pál pápa.

Miután ezt megtudtam, gondolkodtam el azon, hogy vajon milyen élmény fűzte a börtönviselt ordináriust ehhez az ócska trencskóhoz, miért ragaszkodott hozzá. Az is eszembe ötlött, hogy talán kölcsönkérte és nem tudta a gazdájának visszaadni. Teltek az évek, egy alkalommal osztálytalálkozóra gyűltünk össze Gyulafehérváron. Előbb – már emeritus püspökként – Márton Áron fogadott és áldott meg bennünket, aztán dr. Jakab Antal megéjszépítő (1980 – a szerk.). A fogadáson nem ismert meg! Így a kopott trencskóról sem tudtam meg semmit. Bizonyára már ő is rég elfeledte...” (Ld. 152–154. old.)

Hú nyájának jó pásztora

Röviddel azután Kerelőszentpálon – amelyhez filiaként Búzásbesenyő is tartozott – Ferencz András plébános megbetegedett, 1966-ban kórházba került. Helyettesítésére Márton Áron 1966. október 1-jétől kinevezte Kerelőszentpálra Jakab Antalt – és ezzel megkezdődött Jakab Antal életében egy új fejezet. De nemcsak az ő életében kezdődött új fejezet, hanem Búzásbesenyőben is, ahol az ott élő katolikusoknak Jakab Antal plébániát alapított. Közben bejáró tanárként tanított a gyulafehérvári teológián. Teljes állású teológiai tanári katedráját Márton Áronnak 1968 októbertől sikerült a román állammal jóváhagyatnia. Szintén Márton Áron püspök óhajára a Szentszék 1971. december 23-án kinevezte gyulafehérvári segédpüspöknek; Szent VI. Pál pápa 1972. február 13-án szentelte püspökké a római Szent Péter-bazilikában. Jakab Antal nyolcévnnyi segédpüspöki szolgálat után 1980. április 2-án vette át nagy elődjétől a Gyulafehérvári Egyházmegye kormányzását. Tíz éven keresztül vezette azt. Nyugalomba vonulásakor, 1990. április 29-én Csiksomlyón elköszönő beszédében többek között ezt mondta: „*Életemben egyetlen igazi értékem és talizmánom volt a tizenhárom évi börtön, amely kikergette belőlem a halálfélelmet, s felszerelt bátorsággal minden veszély ellen, amit a hitetlen rendszer mesterien eltervezett. Hitünk és népünk ügyét soha el nem alkudtam.*”

Három nyugalomban töltött év után, 1993. május 5-én adta vissza lelkét Teremtőjének. A gyulafehérvári székese gyház kriptájában nyugszik. Egyszer bizonyosan a szentek között fogjuk tisztelni.

Varga Gabriella, Vencser László A portré alkotója: Lukácsovits Magda

Felhasznált irodalom:
Csiha Kálmán: *Fény a rácsokon (börtönévek vallomása)*. Erdélyi Református Egyházkerület, Kolozsvár 1993.

Varga Gabriella–Vencser László: *Megalkuvás nélkül – Száz éve született Jakab Antal*, Kairosz Kiadó, Budapest, 2009.

Heinrich Ferenc: *Kövessetek engem! – 56 év az Úr szőlőjében*, Editura Surorilor Lauretane, Nagy-bánya, 2021.

Sulyok Tamás Magyarország új köztársasági elnöke

Novák Katalin 2024. február 11-i lemondását követően a kormánypártok Sulyok Tamást, az Alkotmánybíróság elnökét jelölték Magyarország köztársasági elnökének. A Parlament 2024. február 26-án választotta meg az új államfőt. Megválasztása után elmondott beszédében Sulyok Tamás azt ígérte, a köztársasági elnöki székéből is az alkotmányos alapjogok és értékek méltányos kiegyenlítésén fog munkálkodni. Részleteket idézünk az Országgyűlés plenáris ülésén elmondott beszédéből.

Sulyok Tamás: „Ügyvédként és alkotmánybíróként egyaránt a bizalom volt minden napjaim alapja. Államunk, nemzetünk létének is alapfeltétele a kölcsönös bizalom az egyének és társadalmi csoportok között egyaránt. A kormányzás, a gazdaság, az üzleti élet, de a baráti kapcsolatszámok is összeomlik bizalom nélkül. Az előítéletektől mentes, kölcsönös bizalom a nemzet egységének alapja. Köztársasági elnökként bizalmat szeretnék építeni az előítéletektől mentes, kölcsönös meghallgatás és megértés révén.

Magyarságom emberi létem alapvető mozgásformája, anyanyelvem, kultúrám, családom, munkám – azaz mindenem idekötődik. A magyarság európaiság nélkül nem értelmezhető. Történeti alkotmányunk, a nemzet egységét megtestesítő Szent Koronának csak az európai kontextusban nyerik el értelmüket. Az a közjogi szabadságharc, amelyet eleink a Habsburg-birodalmon belüli jogi önállóság érdekében évszázadokon keresztül folytattak, vagy az az egyenlőtlen és gigászi küzdelem, amit a magyarok a török megszállás ellen folytattak a keresztény Európa védelmében, csak ebben a tágabb, európai dimenzióban nyerik el értelmüket s céljaikat.

Aki magyar, az európai is, de hogy milyen lesz Európa a jövőben, az nemcsak rajtunk,

hanem a többi huszonhat tagállamon is múlik. Én olyan Európát szeretnék, ahol az értékek többet jelentenek az érdekeknél, ahol az uniós intézményekben elsősorban nem politikai, hanem jogi munka folyik.

Meggyőződésem, hogy nem léteznek a tagállamoktól független európai értékek, hanem a tagállami alkotmányos értékrendekből tud kifejlődni egy olyan európai értékrend, amelyek a tagállamokban közös. Az európai értékek tehát ugyanúgy a tagállamok alkotmányaihoz gyökereznek, ahogyan a közös hatáskörök végső urai is a tagállamok.

A nemzeti, alkotmányos identitás számomra alapvetően alkotmányjogi tartalmú, amelyhez jogi, kulturális, világnézeti aspektusok is kapcsolódnak. Elődeink abbéli féltémei, hogy Trianon után feloldódunk a többi nép olvasztótégelyében, talán soha nem volt realitás, mint napjainkban.

Identitásunk szorosan kötődik ahhoz a hagyományos társadalmi környezethez, amely a Kárpát-medencében az elmúlt évezredben kialakult, s amelynek megőrzése nemzeti létünk egyik alapfeltétele. A nemzeti identitásnak szerves része a velünk együtt élő nemzetiségek identitása is.

Az állami szuverenitás, illetve a népszuverenitás kérdését is az alkotmányjog szemüvegén keresztül tudom megközelíteni.

Szilárd álláspontom volt mindig, hogy a szuverenitás fogalmilag oszthatatlan, ezért az Európai Unió tagállamai, így hazánk sem szuverenitást, hanem hatásköröket ruháznak át az unióra, s mindezt nem öncélúan, hanem azért teszik, mert azok közös gyakorlása hatékonyabb, mintha azokat a tagállamok maguk gyakorolnák.

Sulyok Tamás esküt tesz az Országgyűlés plenáris ülésén 2024. február 26-án. Fotó: MTI/Máthé Zoltán

Ugyanígy szilárd meggyőződésem, hogy jelenleg nincs egységes európai politikai nemzet, hanem kizárólag a tagállamok politikai nemzeti értelmezhető államalkotó tényezőkként. A többi között ez az oka annak, hogy az Európai Unió nem állam, amint ezt az Európai Bíróság 2013-ban megállapította.

Nemzeti alkotmányos identitásunk és a népszuverenitáson alapuló államiságunk számomra alapvető fontosságú alkotmányos alapértékek.

Az alaptörvény alkotmányos rendje szerint mind az Alkotmánybíróság, mind pedig a köztársasági elnöki intézmény kívül esik az államhatalmi ágakon, ezen intézmények nem tartoznak egyik hatalmi ághoz sem. Ezt a kívülállást súlyponti kérdésnek tartottam ma is. Köztársasági elnökként is az alaptörvény által meghatározott keretek között, az ott definiált hatáskörökben, az alaptörvény értékrendje szerint, elveimhez hűen, jogászokként kívánok működni.

Bizonyos hatáskörökben – például kitüntetések, kegyelmezés – a lehető legszélesebb transzparenencia biztosításának vagyok a híve.

A nehézségekkel küzdök, az önhibájakon kívül nehéz helyzetbe kerültek vagy magukról gondoskodni nem képesek, a szenvedők, az idős, a beteg, a magányos emberek mindig számíthatnak figyelmemre s támogatásomra, mert megésem rajtuk a szívem.

Minden cselekedetemmel azt az egységet szeretném kifejezni, hogy mi, magyarok egy több mint ezeréves történelemmel bíró, büszke, európai és a jogot minden eszközzel érvényesíteni elszánt nép vagyunk, s mindezt meggyőződésből, érzelmektől vezérelve s humorral átszöve vagyunk képesek megtenni.”

Magyarország köztársasági elnökei 1990-től: Göncz Árpád (1990–2000); Mádl Ferenc (2000–2005); Sólyom László (2005–2010); Schmitt Pál (2010–2012); Áder János (2012–2022); Novák Katalin (2022–2024); Sulyok Tamás (2024–). Sulyok Tamás 2024. március 5-én lépett hivatalba.

Ferenc szentatyja a Pápai Életvédő Akadémia rendes tagjává nevezte ki Karikó Katalint

Február 10-én Ferenc pápa Karikó Katalin professzor asszonyt a Pápai Életvédő Akadémia rendes tagjává nevezte ki. Az 1955-ben Szolnokon született Karikó Katalin Nobel-díjas kutató, a Magyar Szent István-renddel kitüntetett, Széchenyi-díjas magyar-amerikai kutatóbiológus, a szintetikus mRNS alapú vakcinák orvosi technológiájának kifejlesztését felfedezéseivel megalapozó biokémikus és egyetemi tanár.

A Pápai Életvédő Akadémiát Szent II. János Pál pápa alapította 1994-ben; célja az emberi élet és az emberi személy méltóságának védelme és szolgálata. Közvetlen munkatársain túl vannak rendes tagjai, levelező tagjai és tiszteletbeli tagjai. A rendes tagok száma legfeljebb hetven fő lehet. Őket a Szentatyja nevezi ki öt évre, az Igazgató Tanács véleményének meghallgatása után, akadémiai végzettségük, bizonyított szakmai felkészültségük, továbbá a minden emberi személy élethez való jogának előmozdítása iránti hűség alapján. Az ötéves időszak végén a rendes tagok nyolcvanadik éle-

tévük betöltéséig ismét megerősíthetők a következő mandátumokra. Néhány akadémikust, akik különösen kötődnek az Akadémia életéhez és tevékenységéhez, a Szentatyja tiszteletbeli taggá nevezhet ki.

Az akadémia tagjait vallási megkülönböztetés nélkül választják különböző nemzetiségű papok, szerzetesek vagy világi hívek közül, akik az emberi élettel kapcsolatos tudományágak (orvostudomány, biológiai tudományok, teológia, filozófia, antropológia, jog, szociológia stb.) szakértői. Az akadémia kinevezett tagjai vállalják, hogy előmozdítják és megvédik az élet értékére és az emberi személy méltóságára vonatkozó elveket, amelyeket az Egyház Tanítóhivatala szerint értelmeznek. Az akadémikusok részt vesznek a közgyűléseken, ismertetik közleményeiket, megjegyzéseiket és tudományos szakdolgozataikat, amelyeket megtárgyalnak és amelyekről szavaznak, valamint javaslatot tehetnek az Igazgatóság elé a tanulmányok és kutatási témák területén.

(Forrás: Vatican News)

Imádkozzunk püspökeinkért!

Imádkozzunk püspökeinkért, kérjük számukra a Szentlélek ajándékait, hogy döntéseikben és cselekedeteikben Krisztus Egyházának ügyét szolgálják, a II. Vatikáni Zsinat útmutatásait követve helyes irányt mutassanak a híveknek. Zavaros ideológiákkal telített világunkban nincs könnyű dolguk. A velük szembeni elvárások nagyon különbözőek. Mérlegelniük kell, hogy az adott helyzetben a felmerült kérdésekre milyen válaszokat adnak – és ez napjainkban egyre nehezebb kihívás elé állítja őket. A társadalom gyakran azt várja tőlük, hogy engedjék magukat sodortatni az árral és minden „modern irányzatra” mondjanak igent. Értük végzett imáinkkal hozzájárulhatunk ahhoz, hogy ne engedjenek a félrevezető külső nyomásoknak, hanem őrizzék a Krisztus által hirdetett és az Egyházra bízott örökséget, az isteni igazságok örök érvényű tanait. Vonatkozzanak főpásztorainkra az antifóna szavai: „Fején a püspöki süveg, / Szolgálva hordoz terheket. / Elöl jár, élő kegyelem, / Tanít, példát ad szüntelen.”

Vencser László

Szent Adalbert püspök és vértanú

Szent Adalbert, Prága püspöke, Magyarország és Poroszország hittérítője, keresztény mártír 956-ban született Csehország keleti részén, Libicében. Eredeti neve Vojtech, az Adalbert nevet a bérmáláskor kapta. 983-ban Prága városának második püspöke lett. Sok meg nem értéssel találkozott, hazáját is el kellett hagynia. Rómába menekült. Az isteni gondviselés a magyarokhoz vezette. Esztergomban ő bérmálta meg első szent királyunkat, Istvánt. A pogány poroszok között térítve szenvedett vértanúságot 997. április 23-án. 999-ben avatták szentté. Erekléit Prágában, Esztergomban és a római Szent Bertalan-templomban őrzik. Esztergomban az első székesegyházat az ő tiszteletére építette Szent István király 1010-ben. *Ha Adalbert nem imádkozik, ha nem sír, ha nem szenved, ha szíve alázatosságában meg nem törődik az Isten keze alatt, Magyarországnak nincs Istvánja* – írja róla Prohászka Ottokár püspök. Adalbertet, az Isten szentjét kérve kérjük, hogy amint Sirák fia mondja (46,14): „Csontjaiból élet áradjon, s fölserkenjen az a hit, az az istenfélelem, az az erény, amelyet ő köztünk áldásosan széthintett.”

„Viseljétek el egymást szeretettel” Ökumenikus világimanap Kölnben

Az ökumenikus világimanap története egészen 1870-ig nyúlik vissza, amikor keresztény asszonyok Amerikában és Kanadában szövetségre léptek a nőként való nemzetközi szolidaritás értelmében: együtt imádkoztak a társadalom szegényeiért, a kiszolgáltatott nőkért. A több mint százharminc éve kezdődő szolidáris összefogásból felekezeten és országokon átívelő közös ima született, amely az egész világon elterjedt. A világimanapi liturgiában – amelyet március hónap első péntekjén ünnepelnek világszerte – mindig is nagy hangsúlyt kapott a béke és a megbocsátás, valamint a nők egyenjogúságáért és elnyomásuk ellen való küzdelem mind az egyházban, mind pedig a társadalomban.

A program célja nemcsak a közös ima, hanem az ismeretátadás is. Évente más-más ország női bizottsága készíti elő az imanapi liturgia témáját, szövegeit, és az istentisztelet keretén belül az adott ország bemutatására is sor kerül. Így kirajzolódhat előtűnk, hogy bár nagyon különböző társadalmak tagjai vagyunk, különböző lehetőségeink vannak, mégis ugyanannak az Istennek vagyunk gyermekei, ezért tudjuk egymást szeretni és imában hordozni.

A kölni magyar protestáns és katolikus közösségek idén immár tizenkettedik alkalommal tartották meg közös világimanapi istentiszteletüket. Az évek során szinte minden kontinensen „jártak”: Franciaország, Egyiptom, Bahama-szigetek, Kuba, Fülöp-szigetek, Suriname, Szlovénia, Zimbabwe, Vanuatu, Anglia, Wales, Észak-Írország, Tajvan és Palesztina államokat mutatták be, ezen országok szándékait foglalták imáikba.

Az idei imanap mottóját a palesztin ökumenikus világimanapi bizottság az Efezusi levélből választot-

ta: „Kérlek titeket, viseljétek el egymást szeretettel” (Ef 4,2). Első olvasatra azt gondolnánk, hogy a közel-keleti konfliktus aktualitása miatt esett a választás Palesztinára és a mottóra, azonban ezt csakis a Szentlélek működésének tudhatjuk be, ugyanis a Világimanapi Nemzetközi Bizottság (WDPIC) hét évre előre kiválasztja, hogy melyik ország állítsa össze a világimanapi liturgiát. Hasonló volt a vanuatu asszo-

Ima Gulyás Márta tiszteletes asszony és Lukács József plébános részvételével

nyok tanúságtétele 2021-ben a világvárvány idején: az öt évvel korábbi Pam ciklon szigeteken végzett pusztítása után hittel vallották, hogy Isten a legnagyobb viharokban is oltalmába vesz és megment.

A világimanapi istentisztelet után a liturgiát előkészítő hölgyek agapéra hívnak minden résztvevőt, hiszen nemcsak az imát, hanem az aktuális ország konyhájának jellegzetes finomságait is elkészítik, hogy igazi testvéri együttlétben kóstolhassák meg azokat.

Kép és szöveg: Mustos Edit

Gyermekeknek

Vigyázzunk a kenyérre!

Ma már ritkaságszámba megy, de néhány évtizeddel ezelőtt még minden háznál – különösen vidéken – az emberek maguk sütötték a kenyeret. Jobban is becsülték a mindennapi betevő falatot, mint manapság. Kenyeret nem dobunk ki! – ez alapvető szabály volt minden családnál. Napjainkban azonban ez már nem „divat”. Hány és hány kukába hajított, félig megrágott kenyeret látunk, amit csupán azért dobtak ki, mert már nem volt elég friss, ropogós vagy már nem kívánta az illető. És ez nem csak a kenyérre igaz. Döbbenetes adatokat lehet olvasni arról, hogy a Föld lakossága (különösen a „fejlett, civilizált” része...) hány tonna élelmiszert pazarol el. Mintegy 1,3 milliárd tonna élelmiszert dobunk ki évente, miközben tizenegy percenként éhen hal egy ember a világ szegényebb vidékein... Nekik az életet jelentené az általunk eldobott kenyér!

Néhány évvel ezelőtt, amikor egyik napról a másikra belobbant a Covid-járvány, az első időszakban, a legszigorúbb intézkedések idején boltba sem mindig lehetett menni, az utcára sem lehetett bármikor kimenni. Családunk akkor úgy döntött, hogy ebben a nehéz

időszakban otthon, házilag sütjük a kenyeret, így nem kell sorban állni az üzletekben, ezáltal védjük magunkat a vírustól is. Ahogy teltek-múltak a hetek, hónapok, a járványügyi intézkedések enyhültek, mi mégis hűségesek maradtunk az otthoni kenyérsütéshez. S bár korábban sem dobtunk a szemébe kenyeret, ettől kezdve még inkább a magunkénak éreztük legalapvetőbb élelmiszerünket, hiszen nemcsak egyszerűen leemeltük a boltok polcairól, hanem a saját kezünk munkája is benne volt.

Ebben a hónapban, április végén Egyházunk is a kenyérre, illetve a búzára irányítja a figyelmünket. A Szent Márk evangélista ünnepéhez (április 25.) legközelebb eső vasárnapon tartjuk templomainkban a búzaszentelést, amikor a pap megáldja az ekkor már szárra szökkenő búzát, hogy a Jóisten segítségével június végére, az aratás kezdetére érett, aranylő búzakalászkok díszítsék a szántóföldeket.

A búzamazagokból liszt, abból pedig kenyér készül – érdemes kipróbálni otthon is! Frissen sült péksütemény kerül a család asztalára, de figyeljünk rá, hogy végül ne a szemetesben kössön ki!

Kovács Péter

A Szent Márk napi búzaszentelés

Április 25-én Szent Márk evangélista emléknapját ünnepeljük. A hagyomány Márkot mint az alexandriai egyház alapítóját és vértanúját tiszteli. Ő volt a város első püspöke, és valószínűleg Traianus császár idejében (98–117) szenvedett vértanúságot. Velencei kereskedők 828-ban megszerezték ereklyéit és az arabok pusztítása elől Velencébe vitték. Ettől kezdve Szent Márk Velence védőszentje. Ünnepe a keleti egyház kezdettől fogva, Róma a XI. századtól április 25-én üli meg. Székesfehérváron kolostort alapítottak tiszteletére, amelynek a rendi hovatartozását még nem állapította meg a kutatás. A kolostor első említése egy 1367-ben kelt végrendeletben olvasható. Az épület valószínűleg a Palotavárosban, az egykori várak mentén, a Tobak utca és a Piac tér közötti szakaszon állhatott.

Szent György-naphoz hasonlóan ez a nap is mezőgazdasági határnap jelentőségével bír, azonban a hozzá kapcsolódó szokásanyag jóval szerényebb, amelyek közül legfőképpen a búzaszentelés ismert. A XX. század közepéig falvainkban ünnepélyes körmenet indult a

templomokból a határba a zöldellő búzatáblához. Koszorúkkal feldíszített templomi zászlókkal, énekelve vonultak a pap vezetésével a hívek a búzakörmenetben a vetésekhez. A pap négy égtáj felé hintett szenteltvízzel megáldotta a búzatáblákat, az életet jelentő kenyérgabonát. Az így megszentelt friss zöld búzaszálakból az asszonyok egy kis csokrot szedtek, hazavitték és a baromfiak ételéhez keverték, hogy az állatok egészségesek maradjanak. A férfiak jellemzően a kalapjuk mellé tűztek egy-egy szálát. Volt, ahol a kenyérszűzbe dolgoztak bele pár szál búzát, hogy szépen, magasra keljen a tészta. A népi gyógyászatban is találkozhatunk a szentelt búza alkalmazásával, főzetét végtagfájdalmakra tartották hathatósan. Vihar, jégverés ellen az ereszebe is tettek pár szál búzát.

Régi imádságokönyvek lapozgatása közben nagyon gyakran találhatunk egy-egy leprélt szenteltbúza-szálat is emlékként őrizve a megsárgult oldalak közé bújva. Ez a szokás is a szentelt búza megbecsülésére utal.

(Dr. Varró Ágnes néprajzkutató.)

Forrás: A Szent István Király Múzeum Blogja)

Kereszt és fűrész

Volt egyszer egy Regnum Marianum-templomunk...

A kommunista diktatúra világháborút követő uralomra jutása együtt járt az egyház elleni harc fokozásával. A Rákosi-rendszer minden eszközzel a lakosság tudtára akarta adni, hogy a hitéletet csak átmenetileg tűri meg, mert a proletárdiktatúrában a vallás csupán ópium a nép számára. Budapesten az egyik leglátványosabb egyházellenes intézkedés a Regnum Marianum-templom lerombolása volt. Noha ez nem érte teljesen váratlanul a hívőket, hiszen a Szovjetunióban Sztálin tömegével pusztította el a templomokat és kolostorokat, komoly ellenállás mutatkozott a Városliget szélén álló Regnum Marianum épületének tervezett lerombolása ellen.

A templomot az első világháborút követően emelték a Damjanich utca torkolatával szemben álló területen. Alapkövét 1925 októberében Csernoch János bíboros-prímás áldotta meg. Alighanem az 1919-es Tanácsköztársaság törvénytelenségeire emlékeztető okirat válthatta ki a Rákosi-rendszer haragját, ugyanis ez állt benne: „*Emeljük e templomot, hogy maradandóan emlékeztessen mindenkit a vörös rémuralom borzalmaira, amelyeket ránk zúdított az egyházunkról és hazánkról megfélemezett hűtlenség, önzés és gyűlölködés.*” A főváros harmadik legnagyobb alapterületű templomát Csernoch János időközben bekövetkezett halála után utódja, Serédi Jusztinián bíboros hat évvel később, 1931 nyarán szentelte fel. Kotsis Iván építész a harangtornyot eredetileg 51 méter magasra tervezte, az anyagi problémák miatt azonban ennek csak az alapja készülhetett el. Az épület kupoláját a Szent Korona másolata díszítette. A templomban a második világháború pusztítása viszonylag csekély kárt okozott, úgyhogy nem történt komolyabb fennakadás az egyházi szertartások folytatásában.

A kommunista rendszer vezetőinek szemet szűrt a felvonulási útvonal mentén álló istenháza és a lerombolása mellett döntöttek. Az utolsó szentmisét a plébános 1951. július 29-én mutatta be benne, ezt követően a bontásról értesült hívek élőlánccal vették körül az épületet és hajnalig imádkoztak. A reménytelen tiltakozásnak végül az ÁVO emberei vetettek véget, akik erőszakkal eltávolították a híveket, közülük nem egyet koholt vádak alapján szabadságvesztésre ítélték.

A Regnum Marianum lerombolása a kupola tetejét ékesítő Szent Korona szeptemberével kezdődött, majd robbantásokkal számolták fel a még épen maradt falakat. Az így elpusztított templom szentélye felett a Városligetet átszelő utat nyitottak, nem messze attól pedig felavatták Sztálin nyolcméteres szobrát, amelynek magas talapzatáról éveken át integettek a hatalom urai az őket dicsőítő, vidám felvonulásra kényszerített tömegeknek. A diktatúra jelképévé vált Sztálin-szobor ledöntésére már az 1956. október 23-án kirobbant forradalom és szabadságharc első napján sort kerített a népharag. Az egykori Regnum Marianum megmaradt oldalpillérére a Tanácsköztársaság 50. évfordulóján egy harcra induló munkás szobrát emelték, amelyet csak a rendszerváltás után helyeztek át a kommunista korszak emlékműveiből kialakított szoborparkba. Talapzatára fakeszertet állítottak, amelyet a 2000. év egyik novemberi éjszakáján egy ifjúkommunista lefűrészelt, a csonkjára vörös csillagot festett, és büszkén odaírta azt is, hogy az akciót a Budapesti Felszabadítási Front követte el. Időközben helyreállították a fakeszertet, ahol azóta is havonta egyszer közös imádságot tartanak a magyarság lelki megújulásáért.

Vincze András

A Regnum Marianum-templom 1947-ben (Forrás: Fortepan)

Erdélyi és egyiptomi költők kezébe került a Balassi Bálint-émlékkard

A XVI. századi európai költészet kiemelkedő alakjára, Balassi Bálintra emlékezve huszonnyolcadik alkalommal adták át a magyar alapítású nemzetközi díjat, a Balassi Bálint-émlékkardot, amelyet idén Fekete Vince költő és Abdallah Abdel-Ati Abdel-Szalam Mohamed Al-Naggar egyiptomi arab műfordító vehetett át 2024. február 14-én, Bálint-napon Budapesten.

A kitüntetéssel – amelyet Molnár Pál újságíró, szerkesztő értelmiségiek bevonásával alapított 1997-ben – minden évben egy magyar költő és egy külföldi műfordító munkásságát ismerik el.

A Kézdivásárhelyen született, 58 éves Fekete Vince babérkoszorús költő eddig tizenhét verseskötettel gazdagította a magyar irodalmat, tizen-

pályafutása kezdete óta szerkesztője a Székelyföld folyóiratnak, írt esszéket és gyermekverseket is, a közelmúltban megrendítő költeményekben állított emléket édesanyjának és rajzolta meg szülővárosának emlékeiben élő szellemi térképét – emelte ki Szentmártoni János. Fekete Vince a kísérletező lírikus és a hagyományok egyik leghűségesebb tisztelője is, aki a régi formákat új tartalommal tölti meg. Balassi Bálinttól, Zrínyi Miklóstól és Csokonai Vitéz Mihálytól Petőfi Sándoron, Arany Jánoson, Ady Endrén és Kosztolányi Dezsőn át egészen Dsida Jenőig, Szilágyi Domokosig és Kányádi Sándorig szinte minden nyelven beszél, de leginkább a magáén, amelyben évszázadok magyar költői is benne zúgnak – fogalmazott a helyettes államtitkár.

Abdallah Abdel-Ati Abdel-Szalam Mohamed Al-Naggar 1983-ban született, kairói egyetemi évei alatt ismerkedett meg a magyar nyelvvel az ottani magyar tanszéken. Sokoldalú tehetséges történész, műfordító, nem utolsósorban irodalomszervező. Történelmi kutatásaival sorra derített fényt az arab–magyar kapcsolatok történetének különböző epizódjaira. Számos magyar klasszikus és kortárs művet, prózát és versválogatást, tudományos munkát és esszét ültetett át arab nyelvre, köz-

tük Petőfi Sándor, Füst Milán, Móricz Zsigmond, Kosztolányi Dezső, Benedek Elek és Szerb Antal különböző műveit, legutóbb pedig a kard névadójának, Balassi Bálintnak a verseit. Balassi válogatott költeményeit a Balassi

Abdallah Abdel-Ati Abdel-Szalam Mohamed Al-Naggar egyiptomi arab műfordító, kezében a Balassi-karddal

Kard Művészeti Alapítvány felkérésére fordította arabra, az ezeket tartalmazó kétnyelvű kötet megjelenés előtt áll – ismertette laudációjában Pál Dániel Levente költő, műfordító.

A szablyát Martos Levente Balázs, az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye segédpüspöke, az ünnepségnek helyet adó Központi Papnevelő Intézet rektora, valamint Zettwitz Sándor, a 77 Elektronika Kft. igazgatója adta át a költőknek. A díjat megtestesítő kard alkotója Fazekas József bonyhádi kardkovács, az okleveleket Vincze László szentendrei iparművész készítette.

Mindkét kitüntetettnek szeretettel gratulálunk!

(A szöveg forrása: MTL. Képek: MTL/Szigetváry Zsolt)

B. Szabó Péter

Vérző Sebek

– Nyitány –

Ősi néped sarjaként
Szűz méhéből Isten gyermekeként
hercegnek jöttél e Világra
Hirdetve a megbékélést
a felebaráti szeretetet

Gyilkosaid hatalmát megrendíti üzeneted
Számukra halálad volt a felelet

Elfogtak megkínóztak fejedre töviskoronát tettek
– tuskéi szúrása vérző sebeket ejt
Megcsúfolva kigúnyolva Királyként állítanak a nép elibe
S a zsarnok nem sejt
– Ki ma küldetésének Hercege
holnap annak Királya lesz!

S Te tőröd a fájdalmat megaláztatást
Nem kiáltasz segítségért
Nem hallik sírás jajkiáltás
Az ATYA keze fölötted kitarva
minden szenvedéstől oltalmaz védelmez

Kifolyt véred csordul arcodon
Cseppekkel jelzi keresztutad
Fakereszted bűnöktől átitatva
Súlya alatt a földre roskadsz
Nincs megállás
Az úton végigmenni kell

Felállva vonszolva lépkedsz
a MEGDICSŐÜLÉSHEZ

(A szerző író, költő, a Svájci Magyar Irodalmi és Képzőművészeti Kör elnöke. Az itt idézett Nyitány az Üdvözlőnk Öt Szent Sebének tiszteletére születő sorozatot vezeti fel, amely öt versből és egy záróversből áll. Az elmélkedő költeményekből készülő zeneművet is a Nyitány – Preludium drámai orgonajáték nyitja, majd öt zenei tétel követi és a Finales zárja.)

Martos Levente Balázs püspök átadja a Balassi Bálint-émlékkardot Fekete Vince erdélyi költőnek

néggy éve a Székelyföld című folyóirat szerkesztőjeként tevékenykedik. Költészetét méltatva Szentmártoni János József Attila-díjas költő, a Kulturális és Innovációs Minisztérium művészetért és közösségi művelődésért felelős helyettes államtitkára kiemelte, hogy a kilencvenes években a kolozsvári Előretolt Helyőrség folyóiratban ismertté vált költő nem csupán az erdélyi, de az egyetemes magyar irodalom egyik legmarkánsabb lírikusává nőtte ki magát. A ma már Székelyföldön és Budapesten kétféle életet élő Fekete Vince

Sebők Sándor főtí plébános kapta idén a Hit pajzsa-díjat

Egész élete során érezte magán Isten különleges kegyelmét

A Parma fidei – Hit pajzsa-díjat a kuratórium döntése alapján 2024-ben Sebők Sándor, a főtí Szeplőtelen Fogantatás-templom plébánosa, mesterkanonok, regnumi atya vehette át. Az elismerést február 25-én, a kommunizmus áldozatainak emléknapján adták át Budapesten az Egyetemi (Kisboldogasszony-)templomban. A kitüntetést 2002-ben alapította Horváth Béla volt MDF-es és kisközgazdász politikus, korábbi országgyűlési képviselő és a 2008-ban elhunyt Gyurkovics Tibor író. Évről évre a kommunizmus áldozatainak emléknapja alkalmából ítélik oda azoknak az élő egyházi személyeknek, akik a diktatúra alatt is hűségesek maradtak hitükhöz, magyarságukhoz.

Sebők Sándor atya Szegeden végezte a teológiát, Vácott szentelték pappá 1969-ben. A kommunizmus idején legnagyobb bűnnek számító, az ifjúsággal való foglalkozás lett hitéleti hivatásának sarokköve; ezért egykori püspökei állandó továbbhelyezéssel „büntették”, ami még inkább megerősítette papi szolgálatában. Endrei Mihály egykori internált püspök bizalmas biztatására még hangsúlyosabbá vált papi hivatásában a fiatalok megszólítása. A kommunista rendszer szemében elhíresült, már-már tömegeket megszólító beatmiséket celebrált. Verőce volt az első állomáshelye (1969–1971), ahol a Gemini együttes *Abonyi miséjé*t előadták a Nagymarosi Kultúrház Poláris zenekarával, majd Szokolyán is. Az Illés, Omega és Metro együttesek dalait felhasználva ifi hittanórákat tartott sok fiatalnak, ami kiváltotta a hatalom ellenszenvét. Ifjúságnevelői elhivatottsága országos visszhangra lelt, még a korabeli *Ifjúsági Magazin* is írt arról, hogy a KISZ-élet halódik, miközben Sándor atyához tömegesen járnak a fiatalok.

A Parma fidei – Hit pajzsa-díj átadó ünnepségét koncelebrált szentmise vezetése, amelynek főcelebránsa Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek volt. Vele misézett Varga Lajos váci segédpüspök, Martos Levente Balázs esztergom-budapesti segédpüspök, a Központi Papnevelő Intézet rektora, az egyetemi templom plébánosa, Sebők Sándor papestvérei, köztük Sajgó Szabolcs jezsuita szerzetes pap, a Parma fidei-díj kurátora.

A megjelenteket Martos Levente Balázs köszöntötte. Kiemelte, hogy nagybőjt második vasárnapján hálaadó szentmisén vagyunk, hiszen a hitünkért, a megpróbált, megőrzött hitünkért mindannyian nagy hálával tartozunk. Hálát adhatunk azért, hogy nehéz időkben, a kommunista diktatúra idején is erőt adott sokaknak „a szenvedés és az örvendezés közepette is”, a mindennapokban és az ünnepekben is a keresztény, katolikus hit. Emlékezzünk mindazokra, akik ebben a hitben kitartottak, ennek a hitnek a szószó-

lói, tanítói voltak a nehéz időkben is. Ezt a szentmisét a kommunista diktatúra áldozataiért ajánljuk fel – mondta a püspök, és külön szeretettel köszöntötte Sebők Sándor plébános-kanonokot, a Hit pajzsa-díj idei kitüntetettjét. A segédpüspök felidézte, hogy amikor kispap volt, Sándor atya rekollékiót tartott a szemináriumban, és akkor is az a derű sugárzott belőle, ami most. Martos Levente Balázs kifejezte örömét, hogy a jelen szentmise főcelebránsa Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek, aki több mint ötven esztendeje jó barátja Sándor atyának és a megelőző napon, február 24-én tartotta püspöki kinevezésének 25 éves jubileumát.

Homíliájában Bábel Balázs többek között megjegyezte: a teológia mindig fél azt mon-

dani, hogy az Isten szenved. Szörnyű háború dúl a szomszédunkban és a Szentföldön, de egyébként is, az embereket olyan sok megpróbáltatás sújtja. Isten talán páholyban nézi a mi szenvedéseinket? Ő nem szenved, hiszen abszolút szellem! Pedig szenved, a Fiában, aki értünk, emberekért, a mi üdvösségünkért leszállt a mennyből és fölvette emberi természetünket, mindenben hasonlóná vált hozzánk, a bűnt kivéve. Az a végtelen szeretet, amit kimutatott irántunk, átvezet bennünket a Tábor-hegyére. Jézus pedagógiai célból vitte fel három tanítványát, Pétert, Jánost és Jakabot, hogy megerősítse őket, hiszen már olyan közel volt a húsvét ideje: *Emlékezzetek arra, hogy én az Isten fia vagyok, és engem láttatok megdicsőülve.* Ez lesz a mi ismeretünk, hogy színről színre láthatjuk az Istent, és bekapcsolódhatunk abba a szeretetáramkörbe, amit az Atya, a Fiú és a Szentlélek él meg. Ez a Tábor-hegyének boldogsága, amit egyszer megmutatott Jézus a tanítványainak. A főpásztor felhívta a figyelmet: egyszer vitte fel Jézus tanítványait a Tábor-hegyre, de többször beszélt nekik arról, hogy szenvedni fog. Ilyen az életünk is. Néha azt érezzük, igen, most szeret az Isten minket, olyan jó minden. Sokkal többször járunk azonban keresztúton életünk során, de nem szabad elcsüggednünk, mert amit mond a mennyei hang, az minden időkre szól: *Ez az én szeretett fiam, őt hallgassátok.* Bábel Balázs arra buzdított: szánjunk több időt az imádságra, vegyük magunkhoz mindennap a Szentírást, és az abban olvasható örömhír mindig erőt ad nekünk ahhoz, hogy tovább tudjunk haladni életünkben, ami olykor keresztút, néha kényelmesebb, szeretetteljesebb, de mindenképpen olyan út, ami az Isten országútján az örök életre vezet.

A szentmisét követő díjátadó ünnepség elején Sajgó Szabolcs SJ, a Parma fidei-díj kurátora felolvasta Erdő Péter bíboros, esztergom-budapesti érsek Sebők Sándort köszöntő levelét, amelyben a főpásztor szívből gratulált a jól megérdemelt elismeréshez. *„Hálát adok Istennek azért az értékes papi szolgálatért, amit a fiatalok és a felnőttek javára, nehéz körülmények között is hosszú évtizedeken át végzett. Életére és munkásságára Isten bőséges áldását kérem!”* – írta Erdő Péter.

A kommunista ideológia ma újra támad – mindössze az irány és a szín változott

Ünnepi beszédében Latorcai Csaba miniszterhelyettes, a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztérium parlamenti államtitkára hangsúlyozta: Sebők Sándor 1977-ben lett regnumi atya, és regnumos lelkesedése ma is tart, ma is sugározza Isten szeretetét a rábízottakra, ott, ahová hivatása éppen szólítja. Emlékeztetett: az apostoli szeretet vezette és tartotta meg a regnumosokat a bolsevik diktatúra idején is, miközben meg kellett élniük a Regnum Ház bezárását és a Regnum Marianum-templom felrobbantását: *„A szeretet tartotta meg és vezette azokat a regnumos atyákat és társaikat, akiket a bosszúsomjas kommunista hatalom hamis vádakkal háromszor is bíróság elé citált, hogy aztán nehéz börtönökkel büntesse meg bátor hitvallásukat, példát statuálva az őket követőknek és a mellettük kitaróknak.”* A regnumos atyák a *Gratia supponit naturam* (a kegyelem föltételezi a természetet) jelmondatával szolgálják a kezdetektől fogva a keresztény és a nemzeti értékek egységét, hogy Szent István király és Mária országában az ifjúság *„nemcsak embe- rebb emberré, magyarabb magyarrá, hanem hívőbb hívővé”* is váljon – hangoztatta az államtitkár.

„Abban a templomban gyűltünk ma össze emlékezni, ünnepelni és közösen meg- tapasztalni Isten szeretetét, ahol az 1956-os forradalom leverését követően, a szomszédos egyetemi épületben harcoló, majd a kommunisták véres bosszúja elől bujkálni kényszerü-

lő diákok menedéket találhattak az itt tanuló szeminaristák jövöltáborából” – tette hozzá. Emlékeztetett: az Országgyűlés 2000 júniusában határozott arról, hogy emléknapot szentel a kommunista diktatúra magyarországi áldozatainak tiszteletére, hogy mindaz a bűn és szenvedés, amelyet a bolsevik diktatúra jelentett, és amelynek a legóvatosabb becslések szerint is világszerte százmillió áldozata volt, soha többé ne ismétlődhesen meg.

Latorcai Csaba szerint *„napjainkban azt kell látnunk, hogy az eltörlés kultúrája, az erőltetett lakosságcsere és a genderideológia képében a kommunista ideológia újra támadásban van. Mindössze az irány és a szín változott: ennek a progresszívnek, azaz haladónak hazudott ideológiának az erőltetése szinte semmiben sem különbözik attól a keletről jött bolsevik ideológiától, amelynek nevében tüzzel-vassal irtottak keresztényeket, zsidókat, másként gondolkodókat, kis- és nagygazdákat, tudósokat, mérnököket, papokat és püspököket, ártatlanok millióit. Az újbolsevik társadalommérnökök és az őket dróton rángató neomarxista főideológusok most nyugati irányból írják elő a direktívákat”* – fogalmazott. Felhívta a figyelmet: ma *„a normalitás értékei ellen vívott háború”* folyik, ez a szellemi kúrt mérgezés pedig Nyugat-Európában már oda vezetett, hogy bíróságon kell megvédenie az igazát annak, aki a Szentírás szavait tekinti zsinórmértéknek.

A kereszténység minden körülmények között cselekvésre ösztönöz, manapság is, amikor háborúval, gazdasági nehézségekkel kell szembenézni, miközben a világ számos pontján *„keresztény testvéreinknek egyre dühödtebb üldözöttségben”* van részük – mutatott rá a miniszterhelyettes. A magyarokról szólva kijelentette: *„Bár fejünk felett a történelem számos alkalommal meglengette ugyan Damoklesz kardját, s időről időre, talán mintegy figyelmeztetésül, le is sújtott vele, de a végzetes csapástól és az eljelentéktelenedéstől eddig még megkímélt minket. Ebben nagy szerepet játszott hitünk és a nemzetünket minden jó és rossz időben védelmező és mellettünk álló Égi Patrónánk folyamatos és szüntelen közbenjárása.”* Hozzátette: *„Minket, magyarokat nem hagytak végleg elveszni azon honfitársaink, akik életük példájával, mintegy a hit pajzsa-díj szilárdan védtek és védik mind a mai napig nemzetünket, és álltak ellent azoknak a támadásoknak, amelyek [...] létünkben oly sokszor fenyegettek bennünket.”* És nem hagytak végleg elveszni *„azok a neves és névtelen hősök sem, akik a kommunista diktatúra idején vállalták legrosszabb esetben a halált, jobb esetben az emigrációt vagy a kitelepítést, az üldözést, az állandó megfigyelést, megfélemlítést”* – magyarázta Latorcai Csaba.

Őt csak piszkálgatták, helyezték egyik helyről a másikra

Köszöntötte a megjelenteket Horváth Béla, a Parma fidei-díj egyik létrehozója is. Emlékeztetett: a díjat huszonkét év óta minden évben egyedi műalkotás-ként Madarassy István szobrászművész készítette, köszönet illeti őt ezért. Most, a huszonharmadik alkalomra azonban a Hit pajzsa-díj formailag megújult. Miletics Katalin Janka éremművész, bencés oblata készítette el a művet: az új díj bronzérmén a körbefutó szöveg a következő: PARMA FIDEI, azaz magyarul HIT PAJZSA DÍJ. A két kifejezés között egy kereszt látható. A körfelirat alatt egy pajzs kontúrja, benne Szent Gellért vértanúsága helyével, a Kelenhegygyel, a mai Gellérthegygyel. Alatta körfelirat: Szent Gellért vértanú.

A laudációt Bábel Balázs kalocsa-kecskeméti érsek személyes hangnemben mondta, hiszen ötvenöt éve barátok Sebők Sándorral. Méltatta Sebők Sándor életét, a papi hivatás során mutatott elkötelezettségét, külön kiemelve a fiatalok nevelésében elért eredményeit. Nyári táborokba vitte a fiatalokat olyan időszakban, amikor a kommunista rendszer nem nézte jó szemmel az ifjúság számára keresztény szellemiségű programok szervezését – mondta az érsek, felidézve azt

is, hogy újpesti plébánosként Sebők Sándornak fizikai bántalmazást is el kellett szenvednie. Bábel Balázs rámutatott: a fiatalok rajongva szerették Sándor atyát, nagyon értett a nyelvükön. Kiemelten törődött velük, vállalva az állami szervek állandó rosszallását, fenyegetését. A főpásztor kifejtette: állomáshelyein rövid időn belül sok fiatal vette körül, akik máig is hálásak a befogadásért, az őszinte beszédért, az eligazításokért, a tanácsokért és a közösség kovácsolásáért. Sokszor fordultak hozzá életkérdéseikkel, vagy olyan gondokkal, amelyekkel máshová nem tudtak vagy nem mertek menni. Gyakran vállalta a mediátor szerepet, hagyta, hogy a beszélgetők maguk keressék a megfelelő utat. Karizmája lett a fiatalokkal és jegyesekkel való foglalkozás. Magához vonzotta őket beszédeivel, szervezett programjaival. Közben a nevelésükről sem feledkezett meg. Irányította erkölcsi fejlődésüket, a világ-

hoz, a munkához, a társakhoz, az Egyházhoz való hozzáállásukat, a magyar szentek tiszteletének ápolását. Szemléletet formált. Bár tisztában volt azzal, hogy mi az állam elvárása a papok feladatait illetően, bátran és nagy örömmel foglalkozott azokkal, akik felkeresték őt. Az ajtaja mindenki előtt nyitva állt, bármikor keresték. Emiatt rendszeresen helyezték, rövid ideig lehetett állomáshelyein és meggyűlt a baja az államhivatalokkal is. *„Azt kívánom neked, Kedves Sándor atya, hogy még nagyon sokáig maradjál Főton, megérdemled a Hit pajzsa-díjat, és őrizzen téged az a Szűzanya, akit nagyon tisztelsz, szeretsz, mi pedig veled együtt örvendünk ezen a szép napon”* – fejezte be a méltatást Bábel Balázs.

Martos Zsolt váci megyéspüspök – aki betegség miatt nem tudott jelen lenni – üdvözlőlevelét Varga Lajos váci segédpüspök olvasta fel. A főpásztor kiemelte, hogy a nehéz pártállami időkben Sebők Sándor mindvégig hűségesen kitartott a lelkipásztori szolgálatban, vállalta a részvételt a regnumi közösségben, amelynek keretében eredményes ifjúságpasztorációt folytatott. A váci egyházmegye főpásztora gratulált a kitüntetéshez, egyben megköszönte plébános atyának *„áldozatos papi tevékenységét”,* életére, további papi tevékenységére főpásztori áldását küldte és imáiba foglalta.

Ezt követően Bábel Balázs és Sajgó Szabolcs átadták a Hit pajzsa-díjat Sebők Sándornak. Az ünnepelt emellett egy a Nógrád vármegyei Erdőkürtön élő pálos apácák készítette új miseruhát is kapott ajándékba a Parma Fidei – Hit Pajzsa Díj Alapítványtól.

Sebők Sándor atya köszönetet mondott a díj alapítóinak, az azt neki odaítélő kuratóriumnak, Latorcai Csabának a méltató szavakért, Bábel Balásznak a laudációjáért, és minden regnumosnak, paptársainak és a híveknek, akik végigkísérték egyházi tevékenységét, segítették őt papi hivatásában. Elkényeztetett embernek nevezte magát, mert egész élete során érezte magán Isten különleges kegyelmét. Tizenhét éves kora óta kíséri végig az életét Jézus tanítványaihoz intézett mondata: *„A barátainak mondalak titeket”* (Jn 15,15). Azóta is ez élteti, tölti el erővel, hittel, örömmel.

„Meglepődtem, hogy engem választottak. Illusztris társaságba kerültem, úgy érzem, nem vagyok méltó Kerényi Lajos, László Gábor vagy Györgydeák Márton atyákhoz. A nagy regnumiak, azt hiszem, összesen nyolcvanhat évet ültek 1950 és a rendszer-változás között. Engem csak piszkálgattak, helyeztek egyik helyről a másikra. Hála Istennek, mert így »végigfertőztem« a fél országot” – nyilatkozta Sebők Sándor a díjátadás után.

Az ünnepségen a zenei szolgálatot a templom Don Bosco Ifjúsági Ének- és Zenekara látta el ifj. Benyus Sándor és Bakonyiné Marton Katalin vezetésével. A műsorvezető Bágya Rita volt.

Szeretettel gratulálunk Sebők Sándor atyának!

(A szerkesztett szöveg forrásai: Tuzson-Berczeli Péter, nemzetiforum.hu/ Magyar Kurír és MTI. Fénykép forrása: Előházi Rita Facebook-oldala)

A Szent István Társulat és a Szent László Társulat szerepe a bukovinai székelyek hazatelepítésében

Szemelvények Csibi Krisztina *Bukovinai székelyek Bácskában 1941–1944: előzmények, helytállás, emlékezet* című PhD-disszertációjából (1.)

A bukovinai falvak létrejöttével szinte egy időben létrejött egy részben hivatalos állami, részben egyházi természetű, elsősorban karitatív jellegű kapcsolatrendszer, amely a falvak magyar nyelvű oktatásának, katolikus és református hitének fenntartásában vállalt aktív szerepet. Az egyházi és kormányzati háttérű társadalmi szervezetek és intézmények a kezdetektől jelentős anyagi forrásokat (templomépítés, alkalmazottak fizetése, taníttatás), személyi segítséget (magyar nyelvű papok, tanítók) és tankönyveket, újságokat, eszközöket juttattak rendszeresen a magyar falvakba. A különböző segélyakciók megvalósulásához és eredményességéhez nagyban hozzájárultak a magyarországi közvéleményt befolyásoló, a sajtóban közreadott, a bukovinai székelyekről szóló beszámolók.

Bár már az 1700-as évek második felétől sorra jelentek meg hosszabb-rövidebb híradások a moldvai és bukovinai magyarokról, katonai jelentések, útinaplók, statisztikai adatok, papok, újságírók, utazók leírásai, az első „ügyesen vitt népesítés” szándékát megfogalmazó, vagyis a hazatelepítés gondolatát felvető cikk 1838-ban látott napvilágot. P. Gegő Elek a 45 000-50 000-nél is több moldvai magyar mellett ismerteti a „gallicziai királyság” Bukovina kerületében élő, mintegy 7000-8000 katolikus és református magyar letelepedésének körülményeit, szokásait és egyéb adatait. Nagy valószínűség szerint a Magyarországon élők látóköréből kikerült, elfeledett csoport hazahozatalának ügye itt vetődött fel első ízben, mégpedig a Magyarország belső részén elnéptelenedett nagybirtos tulajdonban lévő és kamarai puszták benépesítésével összefüggésben: „*Ügyesen intézett népesítés által magoknak tetemes hasznot, a nemzetiség ügyének pedig fölszámíthatatlan nyereséget eszközölhetének.*” A lakatlan, megművelésre váró, nagy kiterjedésű területek magyar nyelvű népességgel történő betelepítését tehát nem csupán gazdasági okok miatt, de már ekkor is nemzeti-céllokkal kívánták megvalósítani, amely szempont a későbbiek során mindvégig elsődleges jelentőségű maradt.

A Szent István Társulat, majd a Szent László Társulat több mint egy évszázadon keresztül tevékeny részese volt a bukovinai székelyek etnikai küzdelmeinek. A magyar nyelvű művelődés támogatása terén végeztek igen eredményes és sok áldozattal járó munkát, többek között magyar nyelvű katolikus folyóiratokat és kiadványokat, iskolai tankönyveket, egyéb olvasmányokat juttattak el a Kárpátokon túli magyar falvakba. A Szent László Társulat, amely kifejezetten a segélyezési ügyek intézésére jött létre, az al-dunai telepítés idején a hazatelepítési mozgalom zászlóvivője lett.

A Szent István Társulat 1847-ben alakult Jó és Olcsó Könyvkiadó Társulat néven, 1852-ben vette fel Szent István nevét. Közép-Európa legnagyobb egyházi könyvkiadója ma is, 1923-tól az Apostoli Szentszék Könyvkiadója. Hittankönyveket juttatott a magyar falvakba, Magyarországon tanuló diákok taníttatási költségeit is vállalták. Az 1800-as évek közepétől a Szent István Társulat központi szerepet játszott a katolicizmus megújulási törekvéseiben: az egyház reformot szorgalmazó alakjait tömörítő szervezet a magyarságtudat erősítését tűzte a zászlajára, és az alapítók a politikától való távolmaradás mellett fő célkitűzésként a hitéleti és a közművelődési tevékenységet jelölték meg. Bár 1858-tól kezdve jelentős anyagi támogatással járult hozzá a bukovinai magyarok értelmiségi rétegének kineveléséhez, több alkalommal biztosította tehetséges fiatalok Budapesten, az anyaországban való képzésének költségeit, folyamatosan gondoskodott a falvak magyar nyelvű kiadványokkal való ellátásáról, emellett hamarosan szükségessé vált egy olyan társulat létrehozása, amely az Osztrák Birodalom határain túl is kifejtethi hatását, így már a moldvai és a havasalföldi magyar közösségeket is bekapcsolhatták a segélyezési körbe. Ebből a célból alakult meg 1861-ben a Szent László Társulat, amelynek munkája nyomán komoly források érkeztek a keleten letelepedett magyarok támogatására, számukra nevelő-oktató, jótékony intézeteket hoztak létre, iskolákat, kórházakat, magyar nemzeti-céllokat szolgáló épületeket emeltek, amelyeknek a folyamatos fenntartá-

sáról is hosszú évtizedeken keresztül gondoskodtak.

Az 1860-as évektől a harmadszor is pusztító kolerajárvány, a magas adóterhek, a szélsőséges időjárás okozta rossz termés a magyar falvak lakosainak elszegényedését eredményezte. Az 1870-es évek közepétől az adománygyűjtések mellett ismét előtérbe került az áttelepülés gondolata. A bukovinai magyarok részéről a megélhetési válság miatt egyre erősödő igény találkozott a – Szent László Társulat tevékenysége révén nagyobb nyilvánosságot nyert – hazatérést sürgető mozgalommal és a kormány dél-bánáti telepítési terveivel.

Szádeczky Lajos, László Mihály és mások közírói tevékenysége, illetve a Szent László Társulaton belül létrejött állandó csángóbizottság megalakulása után 1882 decemberében a *Keleten lakó magyarok hazatelepítésének előmozdítására alakult országos bizottság* kezdte meg működését, amelyet többségükben országgyűlési képviselők alkottak. Bár a kormány támogatásával jött létre, a telepítés ügyébe közvetlenül nem kívánták állami szinten bekapcsolódni.

A XIX. század eleji Európa korszellemé, a szabadság és egyenlőség eszméje Magyarországon is éreztette hatását. Külföldi, elsősorban francia és német mintára a liberális eszme követői szembehelyezkedtek mindennel, ami konzervatív, ami régi, így a katolicizmussal is, bár a reformokat sürgető vezetőréteg és az egyház között kiélezett konfliktus nem alakult ki. A katolikus klérus a korábbi jelentőségét, tekintélyét veszélyeztetve érezte, a befolyását a vallásosság elvének kimondásával, a kötelező népoktatás bevezetésével, a polgári házasság törvénybe iktatásával fokozatosan veszítette el.

A megújulás jele volt Franciaországban a hitvédelmi és karitatív tevékenység megjelenése, a különböző társadalmi rétegek szerinti, gazdag egyesületi élet kibontakozása. Németországban az egyesületi segélyező és támogató mozgalom már az ország határain túl élők vallási életére is kiterjedt. Mindezek hatására Magyarországon is sorra alakultak a különböző vallásos társulatok, a karitatív és szociális egyesületek, illetve megjelent a katolikus sajtó.

A Szent István Társulat életében Danielik János elnöksége hozta meg a nyitást az ország vezetői, a művelt közönség, sőt a protestáns körök felé is, és már nemcsak vallásos, hanem kezdetől a magyar nemzeti szempontokat is magába olvasztó célokat tűzött ki. Évente küldött ajándékkönyveket a bukovinai Istensegítség községbe, ahonnan 1857-ben egy köszönőlevélben Drusbaczký Bonaventura dominikánus atya ismertette a magyarság helyzetét, hogy iskola hiányában nem tudnak papokat, tanítókat és jegyzőket nevelni, mely levél hatására a társulat vállalta, hogy négy magyar ifjú neveltetését finanszírozza. Még abban az évben Andrásfalva és Hadikfalva kérelmére az ajándékkönyvek mellett tíz magyar bukovinai gyermek taníttatásáról döntöttek. A következő tíz évben olyannyira megszaporodtak a Magyarországról és a határon túlról érkező kérelmek, hogy szükségesnek látszott a hazafias célú segélyezés ügyét külön kezelni. A Szent László Társulat megalakulása melletti érvelésében Danielik az ország határain túl élő magyarok ügyét állította a középpontba, jelezte, hogy a Bukovinában, Moldvában és Oláhországban lakó magyarok sorsa segítség nélkül a beolvadás lenne, és bízott abban, hogy egy új társulat elő tudja teremteni a forrásokat a segélyezésre.

A Szent László Társulat első egyházi elnöke Lonovics József egri érsek, világi elnöke gróf Károlyi István lett; célkitűzései között legfontosabb a keleti missziók támogatása, az egyház, illetve a hazai kulturális intézmények anyagi patronálása volt.

A társulaton belül 1869-ben megalakult Állandó Csángó Bizottság tíz éven keresztül intézte a csángók segélyezési ügyeit. Az anyagi támogatások mellett sikerült keresztülvinni, hogy IX. Piusz pápa kötelezze a romániai jászvásári és a bucaresti vikáriusokat, hogy a Szent László Társulat által taníttatott és kiküldetett magyar misszionáriusokat alkalmazják. A következő évtizedben már érezhető volt a román asszimilációs törekvés a magyar nyelvű oktatás megszüntetésére.

Ugyancsak kudarcként könyvelte el a társulat vezetősége az al-dunai telepítés sikertelenségét, hiszen a hazatelepítés gondolatával a kezdetek óta foglalkozott. Már 1866-ban a társulat megbízásából cikk jelent meg az *Idők Tanújában A Moldva-oláhországi és bukovinai magyar véreink visszatelepítése érdekében* címmel, amely a fogyásuk és elvesztésük veszélyére figyelmeztetett: „*Nem veszteség-e ránk, magyarokra nézve, hogy fajbéli rokonnaink szép száma elszakadva az anyahazától, Moldva-Oláhországban és Bukovinában nyomorog? A nemzetetörnek – ezen magyarok – jelen helyzetükben nemhogy ápolói volnának, hanem eredeti létszámukat sem képesek megtartani. Fogynak ők, s félni lehet, hogy nem sok idő múlva idegen elemekbe olvadnak be. Hogy ezen annyi nyomorral küzdő véreink végenyészét megátoljuk, nem tehetnők-e mi, hogy őket az anyaországba visszahívják s itt letelepítenők?*”

A hazatelepítés ügye az 1870-es évek elején egyre gyakrabban vált témává a társulat közgyűlésein. A gondolatot egyre lelkesebben üdvözlötték, míg az 1871-i közgyűlésen elhangzott, hogy a társulat az első visszatelepített székely községnek ezer forint segélyt adományoz templom- és iskolaépítésre.

Az 1883-as al-dunai telepítés körülményeit számba véve az egyik legnagyobb mulasztásnak a telepesek lelkiigondozásának hiányát

Esküvő 1942-ben Istenhozott községben (Forrás: Wosinsky Mór Megyei Múzeum)

rótt fel a társulat elnöksége, részben ennek tulajdonították, hogy a családok nagy része nem volt képes a változásokat feldolgozni, erkölcsi romlásnak indult vagy csalódottan visszatért Bukovinába. Ezért a még mindig jelentékeny létszámú, közel tízezer fős bukovinai magyarok közé Magyarországon nevelt papokat és tanítókat küldtek. A társulat megbízásából Göndöcs Alajos óbuda elemi iskolai igazgató 1883-ban Bukovinába utazott, hogy onnan négy fiút válasszon ki, akik közül kettőnek nevelését a Szent László Társulat, a másik kettőét Budapest főváros vállalta. Azt remélték, visszatérve, az ifjak szolgálatával a falvak nem maradnak magyar lelkipásztor és tanító nélkül, illetve méltó utódot találnak Drusbaczkynak magyarságot óvó tevékenységéhez. A magyar egyházközségek a lembergi érsekség fenntartása alá tartoztak. Az 1857-es visitatio canonica óta püspök nem járt Bukovinában, a magyar településeken három évtizeden át bérmlás szentségét sem osztotta ki püspök. A sikertelen visszatelepítés biztatta arra a Csángó Magyar Egyesület vezetőit, hogy a csángók megsegítése érdekében együttműködést javasoljanak a Szent László Társulattal, amely elfogadta a felajánlást azzal a feltétellel, hogy megmarad önállóságuk, függetlenségük és a működésük katolikus jellege. Megegyeztek abban, hogy a legfontosabb feladat továbbra is, hogy minél több magyarul tudó, magyar érzelmű tanítót és lelkészt biztosítsanak, mert a tapasztalatok azt mutatták, hogy a keleten élő magyarok katolikus hitükkel együtt megtartották magyarságukat is, ahol viszont szakítottak az egyházzal, ott rövid időn belül asszimilálódtak. Nagy összegeket emésztett fel a tanítók fizetése és a templomok építése, amihez a Csángó Magyar Egyesület évi négyezer forintot bocsátott rendelkezésre, így a társulat az 1880-as évek közepétől nagyobb arányban tudta dotálni a külföldön élő magyarság egyházi és oktatási intézményeinek építését.

1895-ben dr. Robitsek Ferenc, a társulat volt titkára Bukovinába utazott, hogy meggyőződjön a támogatások eredményességéről. Sikerültek könyvelték el, hogy Fogadj-

istent kivéve a többi négy magyar községnek volt magyar papja, tanítója, kőből épített temploma és iskolája. Míg a társulati munka kezdetén lelkészek és tanítók kiküldése volt a prioritást élvező feladat, addig a század vége felé már az elért eredmények fenntartása, az ott működő magyar értelmiség segélyezése lett a cél. Robitsek arra gondolt, hogy a millenniumi készülődés hevében el lehetne érni, hogy az öt magyar községet egyházkormányzatilag magyar főpásztor joghatósága alá, a szatmári vagy az erdélyi püspökséghez csatolják. Így feloldották volna azt a visszásságot, hogy a magyar pénzen képzett magyar nyelvű papság a lembergi érsek joghatósága alá tartozzon. Ez az elgondolás politikai okok miatt nem valósult meg.

Budapest népessége mintegy húszezer forintnyi adományösszeget, a Csángó alapítvány kamatösszegét ajánlotta fel a bukovinai tanítók segélyezésére, amelyet 1909-től a Szent László Társulat kezel, de nem jelentett hathatós támogatást. Újabb visszalépés volt az ügyben, hogy a jubileumi évet követően a Magyarországon nyert tanítói képesítéseket többé nem ismerték el, a Bukovinában működő, a társulat költségén képzett magyar tanítóknak Csernovitzban egy bizottság előtt német és román nyelven vizsgáznuk kellett.

1903 októberében Várady L. Árpád felkérte mind az öt falut, hogy adatokat gyűjtsön a közel fél évszázados tevékenység sikerességéről. Beszámolója szerint Hadikfalván, Bukovina legnagyobb magyar községében a század elején 3692 katolikus magyar élt. Lelkipásztori gondozásukat Kubassek János, a 60 éves, ólublói születésű, lembergi egyházmegyes pap látta el. Ő az anyanyelvén kívül magyarul és németül is beszélt. A magyar iskolák állandóan ki-nevezett felügyelőjeként a magyar tanítók elhelyezése során is a magyar etnikum érdekei szerint járt el. A 752 tanköteles gyermek oktatását négy osztályban öt tanerő végezte.

Istensegítség község 3200 katolikus hívének helyi születésű papja László István volt, a Szent László Társulat költségén tanulmányait előbb Nagyváradon, majd a budapesti Központi Papnevelő Intézetben végezte. A század elején már kőből épített templom állt itt, paplakkal és iskolaépülettel, ahol 440 gyermek tanult négy tanerővel.

Fogadjisten Istensegítség fiújaként működött, ahol román–magyar vegyes lakosság élt. A község kápolnájában havonta egy szentmisét tartottak a 140 katolikus magyar lélek számára. A szerény körülményeket biztosító iskolai oktatáshoz nehezen nyertek maguknak románul is tudó tanítókat.

A józseffalvi 774 hívő lelkipásztora Sebestény Antal andrásfalvi születésű pap volt, a Szent László Társulat neveltje. A templomot és az iskolát is Drusbaczký építtette a Szent László Társulattól származó és egyéb magyarországi gyűjtésekből, a 130 tanköteles magyar gyermek oktatására bukovinai születésű két magyar tanító végezte.

Andrásfalva volt a legnehezebb helyzetben, mivel nem volt magyar nyelvű papjuk. Az 1793 katolikus mellett kb. 350 református magyar telepes élt, akik rendszeres támogatásban részesültek az osztrák kormánytól, főként a német Gusztáv Adolf Egylettől. A 352 andrásfalvi gyermek oktatására a század elején mindössze egy tanerő jutott.

László István istensegítsi, Sebestény Antal józseffalvi plébánosok, Szabó Antal hadikfalvi, Molnár Géza, Kilyen Ferenc, László Ambrus istensegítsi, Várda András és Péter Bálint józseffalvi, továbbá Molnár János andrásfalvi tanítók korábban, a századelőn Magyarországon szereztek képesítést. Ez a dotálási folyamat azonban forráshiány miatt az 1890-es években majdnem teljesen megszűnt. Azért is hiányzott Andrásfalván a magyar pap, mivel a lembergi érsek magyarul alig tudó lengyel papot helyezett oda. Az istensegítsi káplánt is csak úgy tudták biztosítani, hogy Gróf Majláth Gusztáv Károly erdélyi püspök ideiglenesen átengedte egyik újonnan felszentelt papját. Ugyanígy problémák jelentkeztek a tanerő biztosítása terén. (folytatás a 7. oldalon)

Búcsú Hanák Beatrixtól

Ő volt az Innsbrucki Magyar Ház ikonja, a római katolikus egyház sziklaszilárd pillére, a magyar nyelv nemzetőre, az európai műveltség terjesztője, az innsbrucki egyesületekben az utolsó 1945-ös emigráns.

Dr. Csordás Ádám

Hanák – sz. Brandenstein – Beatrix a két világháború közötti békeidőben, 1932. január 27-én született Budapesten. Egy emberöltő alatt olyan időkötést élt át, amelyek legtöbbünk számára történelemkönyvekbe illő múltnak tűnnek. 1945 márciusában tizenhárom éves kislánként hagyta el Magyarországot, kalandos körülmények között. Apja, Brandenstein Béla báró filozófianár volt az Eötvös Loránd Tudományegyetemen. Még az ostrom előtt, vidéken helyezte el ötgyermekes családját, a Dunántúl déli részén, egyik báró barátja birtokán. Ő tovább oktatott és vizsgáztatott az egyetemen, ameddig csak lehetett. Budapest ostroma volt – a sztálingrádi csata után – a második világháború második leghosszabb csatája, október 29-től február 13-ig tartott. Márciusban indult el az ötgyermekes család lovasokocsival Nyugat felé, két befogott lóval. A Karintia, Stájerország, Salzburg, Tirol vonalon közelítették meg a svájci határt. Bea, az akkor tizenhárom éves kislány útközben egyszer leesett a kocsirol; semmi baja nem történt, de nagyon mélyreható ijedség lehetett, mert még idősorában is emlegette. A papa nemcsak az ötgyermekes családját rakta föl a szekérre, hanem a szőnyeget és az ezüstöt is, továbbá egy zsák lisztet, cukrot és szalonát. A cukrot Stájerországban az angol megszállók magukhoz vették. A szalonna mint fizetési eszköz jól bevált az akkori csekereskedelemben. A lisztből valami megmaradt a svájci határig.

Svájcbban rokonagnéniknél reméltek menedékre találni, ez a terv azonban Feldkirchnél meghiúsult. A svájci hatóságok nem engedték be a családot Svájcba, azzal a furcsa érveléssel, hogy öt gyermek mégiscsak túl sok. Két gyermekkel beengednék őket, de öt gyermekkel nem. Így nem maradt más hátra, mint Vorarlbergben maradni, az akkoriban

francia megszállási zónában, ahol letelepedési engedélyt és szállást kaptak a Feldkirch melletti, határmenti Bangs helységben. Bea volt a második legidősebb a négy lány közül, a fiútestvér volt a legfiatalabb. Bea és nővére Bregenzbe kerültek a St. Gallus-apátság intézetének gimnáziumába. A család többi tagja három évig maradt Bangs-ban, amíg a papa, Brandenstein Béla báró filozófianári állást kapott a Saarbrückeni Egyetemen. A szülők a három fiatalabb gyermekkel Saarbrückenbe költöztek, amely szintén francia megszállási terület volt. A két idősebb lány a bregenzi intézetben maradt és ott érettségizett. Bea az Innsbrucki Egyetem diákja lett. Néhány évi tanulmányainak azonban a dr. Hanák Tibor filozófussal kötött házassága – és az ebből eredő gyermekáldás – véget vetett. Bea három leány: Angéla, Trixi és Zsuzsa édesanyja lett.

1957-ben költözött be a Magyar Házba, ekkor az Innsbrucki Magyar Gimnázium némettanárnője volt, férje pedig filozófianár. „Mi voltunk az elsők a férjemmel és a gyermekekkel, akik rögtön az épület felújítása után, 1957-ben beköltöztünk ebbe a házba. Az Innsbrucki Magyar Ház azóta az én otthonom” – mesélte 2016-ban egy interjúban. Elmondta azt is: akkoriban Gróh Béla atya volt a ház igazgatója és férje, Hanák Tibor az otthon vezetője. Miután a férje meghalt és a már idős Gróh atya szanatóriumba került, a kilencvenes évek elején Bea vette át és végezte néhány évig a ház vezetését.

A Magyar Gimnázium megszűnése után Bea az innsbrucki Universitätsbibliothek könyvtárosa lett. Itt találkoztam vele először. Később az utóbbi három évtizedben rendszeresen, a magyar misén, a Pax Romana összejöveteleken, számos rendezvényen, előadásokon a Magyar Házban. Legutóbb még a péntek esti klubösszejövetel keretében ünnepeltük meg 92. születésnapját, Trixi leánya jelenlétében.

Évtizedekig a Pax Romana-összejövetelek rendezője és motorja volt, amelyek lakhe-

lyén, a Magyar Házban zajlottak le szombat délutánonként, havonta egyszer. Igényes témáról tartott közlünk valaki bevezetőelőadást, amelyet vita, eszmecsere követett, gyakran a későbbi, esti órákig. Hasznos volt ez a gyakorlat az agysejtek frissessége, a magyar nyelvhasználat és az általános műveltség érdekében. Hanák Beatrixnak volt köszönhető ez az innsbrucki magyar kolónia szellemi életében jelentős fejezet.

Meg kell említeni azt is, hogy rendkívüli tanulmányt írt Innsbruck város magyar vonatkozású történelmi emlékeiről. Egyszer a svájci magyarok egyik csoportja volt látogatóban egy hétfőre a Magyar Házban. Bea mint idegenvezető az egész szombat délelőttöt velük és mindazokkal töltötte, akik – mint e sorok írója is – ezeket az innsbrucki templomokban, emlékművekben rejlő kincseket nem ismerték.

Éveken keresztül jöttek Beától a szigorú hangon emlékeztető telefonhívások, hogy csak senki se feledkezzen meg a magyar miséről, a Pax Romana-délutánról vagy valamilyen más rendezvényről. Nyolcvanas évei vége felé is még az Innsbrucki Magyar Egyetemisták és Akadémikusok Szövetségének pénztárosa volt, aki a haladékbán lévőktől a helyszínen könyörtelenül bevasalta a tagdíjat. Még a nyolcvanas éveiben is ő volt az, aki a Magyar Ház farsangi mulatságainál a bejáratnál a belépési díjat szedte, a tombolajegyeket és az üdvözlőláncot osztotta.

Kiemelkedő műveltsége, kifinomultsága mellett rendkívül közvetlen, szókimondó egyéniség volt. Egyenes, őszinte kapcsolat jellemezte embertársaival és ő is ezt várta el másoktól. Több mint fél évszázadig volt a Magyar Ház lelke, aki felelősnek érezte magát a rendért és minden másért a Ház működése érdekében. Mint az Innsbrucki Magyar Római Katolikus Egyházközség liturgiafelelőse ő volt az, aki többek között az oltárt és a virágdísz is elkészítette vasárnapra. A szentmisét sohasem mulasztotta el.

5. A püspöki kart fel kellene kérni, hogy körleveleikben a Társulatot és célját ismertessék, ajánlják, és a Szent László ünnepet megelőző vagy követő vasárnapra régebben elrendelt templomi gyűjtést megújítsák és szorgalmazzák.”

Szimbolikus jelentőségű volt, hogy Shvoy Lajos elnök 1933 októberében Rómába utazott, hogy jelentést tegyen a Szentszéknél a külföldön, elsőként a Romániában élő magyarság helyzetéről. A látogatáson elhangzottakról a Társulat olasz fordításban külön emlékiratot is benyújtott a Szentszéknek, amelyben a bukovinai és a moldvai magyar katolikusokat ért atrocitásokról számolt be részletesen és kérelmet terjesztett elő a romániai ingatlanok visszaszerzése érdekében. Biztosította a Szentszék, hogy törekvéseinek kizárólag a katolikus vallásnak a magyar etnikum körében való megtartása és megerősítése a célja.

Az első világháború után a román kormány a segélyezést tiltotta. Az idegen tannyelvű iskolák és a magyar református iskola számára is engedélyezték a működést, azonban a magyar katolikus iskolákat bezárták, az épületeiket elvették. Valóban nem maradt más remény, mint a kezdetek óta dédelgetett terv, a teljes közösség hazatelepítése, amire épp a társulat alapításának 80. évfordulóján került sor. A telepítés tervét kezdetektől magukénak érezték, úgy értékelték, mint a kezdetektől megfogalmazott céljaik beteljesülését, és a sikert gróf Teleki Pál miniszterelnöknek, a társulat világi elnökének tulajdonították. „A bukovinaiak otthagyták őseik sírját, hazáját, földjét, mert kedvesebb és értékesebb volt számukra a magyar föld, a magyar nyelv és a nemzeti összetartozás tudata. A Szent László Társulat és vele együtt a magyar katolikus társadalom méltó büszkeséggel tekint ezekre az óhazába visszatért bukovinai magyarokra, mert az érdekükben hosszú éveken át hozott anyagi áldozat nem volt hiábavaló. A bukovinai székelyek megmaradtak katolikusoknak és magyaroknak” (Szemes József: A Szent László Társulat története 1861–1941., Egyházmegyei Könyvnyomda, Veszprém, 1942).

Hanák Beatrix magas kort ért el, teljes szellemi frissességben. Távozásának hírtelessége mindannyiunkat megdöbbentett.

Pál apostol írja első levelében a thesszalonikiakhoz: „...testvéreim..., az Úr napja úgy jön el, mint egy tolvaj éjjel. Ti azonban, testvéreim, nem vagytok sötétségben, hogy tolvaj módjára, váratlanul lepne meg titeket: hiszen mindnyájan a fény fiai és a nappal fiai vagytok.”

Hanák Beatrix jól felkészülten, mint a fény lánya fogadta 2024. február 2-án az Úr napjának előre be nem jelentett érkezését.

Innsbrucki tisztelői 2024. február 24-én búcsúztak el tőle Saggen városrésztől templomában. Temetése később lesz szűk családi körben, Saarbrückenben, Németországban. Nyugodjék békében!

(Szerző: Dr. Csordás Ádám. Kelt: Innsbruck, 2024. február. Forrás: Bécsi Napló online, www.becsinaplo.eu/1101 és Rikkancs – A tiroli magyarság tájékoztatója, 2024. március. Szerkesztett, bővített változat.)

ÉLETÜNK

Az európai magyar katolikusok lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Misszió Média Lap- és Könyvkiadó Kft.
 H-1165 Budapest, Zsemlekes út 25/A. I. 5.
 Telefon: +36 70 635 7064 (privát)
 E-mail: iroda@eletunk.net
 Honlap: www.eletunk.net
 www.facebook.com/eletunkujasag

Felelős kiadó és főszerkesztő:

Varga Gabriella

Felelős szerkesztő:

Vencser László

Konzulensek: Sajgó Szabolcs SJ, Szócs Csaba,
 Varga János, Vértesaljai László SJ

Szerzők: Czirják Árpád, Kovács Péter,
 Mustos Edit, Sebestyén Péter, Simon Kinga,
 Udvarhelyi Olivér, Vincze András

Lapunk szerzői, szerkesztői és konzulensei
 önkéntes alapon teljesítik vállalásaikat.

Előfizetés:

közvetlenül a kiadóhivatalnál vagy
 az európai magyar lelkesítégek keresztlél
 Előfizetés a 2024. évre közvetlenül a kiadónál:
35 EUR/év, 7000 HUF/év

Digitális változat:
 20 EUR/év vagy 6000 HUF/év

Bankszámlaszámunk:

MISSZIÓ MÉDIA KFT.

OTP BANK
 11716008-22527699

HU85 1171 6008 2252 7699 0000 0000
 SWIFT (BIC) azonosító: OTPVHUHB

Nyomdai előkészítés:

Éber Tamás

Nyomtatás:

Micropress Kft.

H-3434 Mályi, Kistokaji út 5.

A szerkesztőség a nem saját jegyzésű cikkek tartalmáért nem vállal felelősséget, mindazonáltal kellő körültekintésre törekszik. Az olvasóinktól és külső forrásokból érkező cikkek tartalmáért azok szerzői vállalnak személyes felelősséget.

Az Életünk újság megjelenése Magyarország Kormányának támogatásával valósul meg. A Bethlen Gábor Alap hozzájárul kiadóhivatalunk működéséhez és lapunk fenntartásához.

BETHLEN GÁBOR
 Alap

(folytatás a 6. oldalról)

Ferenc Ambrus, Prokop Eugénia és Prokop Natália hadikfalvi. Kilyen Géza istenségi származású volt, de már nem Magyarországon, hanem a csernovitzi tanítóképzőben végeztek.

Várad L. Árpád összegzésképpen megállapította, hogy „az idegen népelem között élő bukovinai magyar községek kitaróan ragaszkodtak ősi nyelvükhöz, vallásukhoz, az anyaországból hozott szokásaikhoz és erkölcsükhöz, sőt sok esetben a közük letelepedő németeket, lengyeleket, ruténokat és románokat magukba olvasztották, megmagyarosították”.

A Szent László Társulat megoldásként a visszatelepítést támogatta, azonban ehhez az első világháború kitörése miatt egyelőre nem tűnt megfelelőnek az idő. 1917-ben a frontvonal Hadikfalva és Istenségi között húzódtott, és bár a harcok megkezdése előtt Hadikfalvát kiürítették, az épületek nagy károkat szenvedtek.

A magyar papok és a besorozás alól mentesülő tanítók maradtak falvaikban, de havi járandóságuk elmaradása miatt nehéz anyagi helyzetbe kerültek, amit a Szent László Társulat kezdetben igyekezett enyhíteni, azonban egy idő után a segélyek kézbesítése akadályba ütközött. Míg a háború kitörésekor a társulat által fenntartott magyar iskolákban kétezer gyermek húsz magyar tanító vezetése alatt tanult, 1918-ban megszűntek a magyar iskolák, a magyarországi tanítók repatriáltak. A román impériumváltozást követően egy ideig még magyar volt a tanítás nyelve, azonban a magyar tanítókat nyelvvizsgára kötelezték, aminek hiányában elbocsátották őket, helyükre a Regátból román tanerőt hoztak. Az agresszív románosítás következtében három év leforgása alatt községenként egy-egy magyar tanító maradt, az oktatás nyelve a román lett.

Az 1920-as évek folyamán a bukovinai magyar telepek segélyezése a politikai feszültség miatt ellehetetlenült. 1929-től kedvező fordulat következett be, Románia Szentszékkal kö-

tött konkordátuma értelmében a katolikusok saját költségükön elemi és középiskolákat létesíthettek és működtethettek. 1933-tól a Szent László Társulat hosszú idő után megújult folytatta a korábbi munkáját, ami a világháború alatt és az azt követő helyreállítási időszakban szünetelt. Jól látták, hogy most ismét, ha lehet, az eddigiekénél is nagyobb és sikeresebb, széles körű propagandára van szükség. Krywald Ottó társulati alelnök öt pontban foglalta össze a társulat feladatait:

„1. Önzetlen munkaerőket kell beállítani a világi és szerzetes papság köréből. A főpásztorok és előjárók nyújtásnak módot arra, hogy a társulati munkára papjaik közül önként jelentkezzenek. Mivel egyelőre állandó kiküldés nem látszik lehetségesnek, eleinte csak missziók tartása legyen a főcél. Ott, ahol a magyarok nagyobb tömegben laknak, vándormisszionáriusokat és hitoktatókat alkalmazzon a Társulat.

2. A Társulat régi célkitűzéseire hiven először a bukovinai, moldvai és óromániai magyarokon kellene segíteni. Ezeknek érdekében a Társulat kérje a Szentszék támogatását. Az óromániai magyar katolikusok érdekében legsürgősebb a Társulat bukaresti ingatlanainak visszaszerzése. E mellett legalkalmasabb volna, ha az erdélyi ferencesek provinciája Bukarestben kolostort alapítana és átvenné a Társulat házeit.

3. A cseh, jugoszláv és osztrák megszállás alatt lévő magyarokra is gondoljon a Társulat. Gondoskodni kellene a papok és katolikus tanítók utánpótlásáról. A magyar papok száma e helyeken nagyon megritkult. Engedélyt kellene kieszközölni, hogy tisztán vallásos működésre, népmissziók, triduumok, konferenciák tartására csonkamagyarországi papok is átmelessenek. Az utódállamok újabb a papoknak csak azzal a záradékkal adnak beutazási engedélyt, ha minden egyházi ténykedéstől tartózkodnak. Ez ellen a Szentszék segítségét kellene igénybe venni.

4. A kisebbségi jogra való hivatkozással módját kellene találni annak, hogy vallásos irányú könyveink, lapjaink és folyóirataink átküldése lehetségessé váljék.

Ha teheti, támogassa Ön is az Életünk újság mögött álló civil szervezetet!

Keresztény Jövőkért Alapítvány
H-1165 Budapest, Zsemlékes út 25/A. I. 5.

Adószám: 19385776-1-42
Közösségi adószám: HU19385776

OTP Bank
H-1163 Budapest, Jókai Mór u. 3/b.
11716008-22541567

HU50 1171 6008 2254 1567 00000000
SWIFT (BIC): OTPVHUB

Köszönjük! Kuratórium

Kitelepített erdélyi földbirtokosok emlékszobáját nyitották meg

Március 2-án, egy héttel a kommunista diktatúra emléknapja után, Erdélyben, a Maros megyei Kutyfalván, az egykori Degenfeld-kastélyban interaktív kiállítás nyílt az akkori rendszer által osztályellenességnek nyilvánított nemesség kitelepítéséről. 1949. március 2-án a román belügyi szervek az egész országgrésre kiterjedő éjszakai házkutatással egybekötött razzia keretében több ezer magyart kényszerlakhelyre száműztek, megfosztva őket addigi állásuktól és ingóságaitól. A legtöbben csak az éjszakai akció során magukra kapkodott ruhában kapaszkodhattak fel arra a teherautóra, amely a kommunista hatóságok által kijelölt helyre, nemegyszer a Duna-delta mocsaras térségébe vitte őket. Az ördögien kitervelt és aprólékosan kidolgozott lépést hivatalosan a szegényparasztság földhöz juttatásával indokolták. A kommunista diktatúra valójában kettős célt akart érzéltetni: előkészíteni a termelőszoövetkezeti rendszer erőszakos megvalósítását a nemesi birtokok fennhangon hirdetett államosításával, valamint az erdélyi magyarság nemzeti érzésének életbentartásában fontos szerepet játszó réteg tönkretételét. A kitelepített családokra további meghurcolás, sok esetben börtön vagy kényszermunka várt. Földönfutókká váltak, és mint a most megnyílt kiállítás is tanúsítja, a korábban mélyen vallásos családok még hitéletüket sem gyakorolhatták többé emberhez méltó módon elérhető templom vagy papok híján. A Kutyfalván rendezett kiállítás a budapesti Nemzetpolitikai Államtitkárság és a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. támogatásával nyílt meg. VA

Árpád-házi Szent Kingára emlékeztek Esztergomban

A rendezvény keretében egyúttal megnyílt a Szent Kinga–Szent Hedvig Emlékév

Egy évre rá, hogy Esztergomban a helyi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat rendezvényén a Báthory-Bem Hagyományörző Egyesület meghirdette 2024-re a Szent Kinga-émlékévet, a lengyel–magyar közös történelem alapján idén március 2-án újra összegyűltek az emlékezők, ezúttal az esztergomi Nagyboldogasszony- és Szent Adalbert Főszékesegyház oldalhajójában, Szent Kinga emléktáblája előtt. Az esztergomi születésű, közösen tisztelt Árpád-házi Szent Kinga születésének 800. évfordulója alkalmából tartott megemlékezést az Esztergomi Magyar–Lengyel Baráti Társaság és az Esztergomi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat, ószandeci küldöttség részvételével. Az eseményen egyúttal megnyitották a Szent Hedvig születésének 650. évfordulójára is emlékeztető Szent Kinga–Szent Hedvig Emlékévet.

Árpád-házi Szent Kinga Lengyelország és Litvánia védőszentjeként vonult be a történelembe, illetve az egyháztörténetbe. V. Boleszláv lengyel fejedelemmel tizenöt éves korában kötött házasságot és ez a frigy nagy hatással volt a lengyel–magyar kapcsolatokra. Hozományával a királyné a tatárok elleni harcot támogatta, vezetésével nyíltak meg a wieliczki sóbányák és az ószandeci klarissza kolostor alapítása is az ő nevéhez fűződik.

Az immár hagyományosnak mondható, az esztergomi bazilikában március 2-án tartott ünnepségen részt vett mások mellett Andrej Kalinowski, a Lengyel Köztársaság budapesti nagykövetségének konzulja, Mieczyslaw Witowski, az Ószandeci Szent Kinga Egyesület elnöke, Steindl Balázs, Esztergom alpolgármestere, Szesztay Ádám, a Külgazdasági és Külügyminisztérium Vallásdiplomáciai Osztályának tanácsosa, Takácsné Kalinska Katarzyna, a Szent Adalbert Egyesület elnöke, Molnár S. Mónika, a Lengyel Közművelődési Központ igazgatója, Joanna Urbanska, a Lengyel Intézet volt igazgatója, Okos Márton, a Báthory-Bem Hagyományörző Egyesület elnöke, a szervező házigazdák részéről Kassai Zenona és Csombor Erzsébet és mások. A műsort az Esztergomi Magyar–Lengyel Baráti Társaság képviselőjében Horváth Mihályné alelnök konferálta; a köszöntőbeszéd a két nép himnuszát követően hangzottak el.

Elsőként Spisák Balázs, az Esztergomi Lengyel Nemzetiségi Önkormányzat elnökének beszédét olvasták fel, amelyben elhangzott: „Szent Kinga mindkét hazáját szerette. Személyében összefonódik a lengyel és a magyar nép. Élete és sorsa azonban lengyel földön teljesedett ki.”

A város nevében Steindl Balázs, Esztergom Megyei Jogú Város alpolgármestere köszöntötte a jelenlévőket. Beszédét így kezdte: „Nagy megtiszteltetés és öröm számunkra, hogy itt üdvözölhetjük önöket Esztergomban, ezen a különleges és mély jelentőségű alkalomból. Összegyűltünk, hogy együtt emlékezzünk és tiszteljük Árpád-házi Szent Kinga, a hit, a jótékony és a

magyar–lengyel barátság példaképe előtt. Árpád-házi Szent Kinga Esztergom városának büszkesége, 1224-ben született itt IV. Béla királyunk és Laszkarisz Mária királyné első gyermekeként. Élete és tettei nemcsak mint királylány, de mint feleség, nővér és vallásos vezető is példaértékűek.”

Ezt követően Mieczyslaw Witowski mondott ünnepi beszédet, aki népviseletben öltözött küldöttséggel érkezett Ószandecből, Boldog Kinga szentté avatásának helyszínéről. Többek között így fogalmazott: „Kinga szentté avatása 1999. június 16-án történt a lengyelországi Ószandecben, ennek idén van a 25. évfordulója. Továbbá egyesületünk öt évvel ezelőtt helyezte át Szandec földjéről Szent Kinga ereklyéit ebbe a székesegyházba. Sőt az esztergomi bazilikában a szentté avatás eseményére emlékeztet az egyesületünk által finanszírozott emléktábla, amelyet II. János Pál pápa személyesen szentelt fel.”

Az ünnepségen az ószandeci Szent Kinga együttes népviseletbe öltözött zenészei lengyel népdalokat szöveltek meg, továbbá közreműködött Pálmai Árpád

karnagy. Az ünnepség végén a résztvevők elhelyezték az emlékezés koszorúit a Szent Kinga-émlékévet.

A rendezvényt követően az Esztergomi Lengyel–Magyar Baráti Társaság klubjában az ószandeci küldöttség tagjaival baráti beszélgetés mellett levetítették az ószandeci székelykapu állításáról negyedszázada készült dokumentumfilmet, valamint Okos Márton átadta a vendégeknek a Báthory-Bem Hagyományörző Egyesület által készített emlékévkönyvet. „A Szent Adalbert Egyesület javasolta, hogy tekintettel Szent Hedvig születésének 650. éves évfordulójára, legyen kettős az emlékévkönyv. Ezt a kezdeményezők örömmel fogadták” – mondta el lapunknak Okos Márton. Hozzátette: az esztergomi bazilikában ez idő tájt még tartanak a felújítási munkálatok és az anyagi forrásaik is szűkösek voltak, de reméli, hogy a nyárra tervezett megemlékezést már a felújított bazilikában, sokkal nagyobb részvétellel tarthatják, vágyaik szerint a Török Viola által rendezett, Szent Kinga gyűrűje című misztériumjáték bemutatásával együtt, aminek megvalósításához Magyarország Kormányától remélnék segítséget.

(A Komárom-Esztergom Vármegyei Hírportál és Okos Márton beszámolója alapján szerkesztette: Varga Gabriella. A fénykép forrása: Mieczyslaw Witowski Facebook-oldala)

„Erőnk a lelkesedés, és ez mindenható!”

Önkéntesek találkozóját tartották Augsburgban

A Szent László Magyar Katolikus Misszió az idei évben is megrendezte az Önkéntesek találkozóját. A többéves hagyomány a köszönetnyilvánításnak ad teret és időt mindazoknak, akik szolgálatukkal segítik az augsburgi misszió és a hozzá tartozó kempteni, neuburgi és neu-ulmi magyar katolikus közösség munkáját. A találkozó közös szentmisével kezdődött, verses, zenés bemutatkozó-előadással folytatódott és bográcsos, jóhangulatú vacsorával, baráti beszélgetésekkel zárult.

Az idei találkozó is a köszönetnyilvánítás jegyében zajlott. Az augsburgi, valamint a hozzá tartozó kempteni, neuburgi és

csak örizzük, ápoljuk, hanem megéljük. Ehhez programok, rendezvények tervezése, szervezése, próbák sorozata párosul, ami sok-sok munkával, elfoglaltsággal, feladatok elvégzésének sokaságával jár.

neu-ulmi magyar katolikus egyházközség lelkes tagjai egész évben sokat dolgoztak azért, hogy nyelvünket, kultúránkat, Istennel való kapcsolatunkat külföldön ne

csak örizzük, ápoljuk, hanem megéljük. Ehhez programok, rendezvények tervezése, szervezése, próbák sorozata párosul, ami sok-sok munkával, elfoglaltsággal, feladatok elvégzésének sokaságával jár. A kórusok, a zenekar, a színjátékcsoport aktív és lelkes tagjai, a hétvégi iskola csoportjainak vezetői, az agapéról gondoskodó szorgos kis társaság, a lelkiprogramok előkészítői és még hosszan sorolhatnánk mindazoknak a sorát, akik áldásos tevékenységükkel szolgálják saját, helyi közösségük tevékenységét. Ez az alkalom róluk, értük, nekik szól. Róluk

és a családjaikról. Amikor a hála és a köszönet csak és kizárólag feléjük irányul.

A találkozó szentmisével kezdődött, amelyen Csibi Sándor, a misszió plébánosa mondott szentbeszédet és a végén Balázs-áldásban részesítette a híveket. A szentmisén közreműködött a misszió felnőttkórusa és elhangzott Babits Mihály Balázsolás című verse. A St. Max-kápolna padsorai megteltek magyar ajkú hívekkel. A találkozó a plébánia emeleti termében folytatódott a közösségek bemutatkozó műsoráival: köszöntőkkel, versekkel, énekekkel. Igazi nagy családdá nőtte ki magát az esti órákra a jelenlévő sokaság. A hazai ízek, a bográcsban főtt babgulyás, a házisütemények széles kínálata fontos kiegészítői és a jó hangulat velejárói voltak a tartalmas együttlétnek. Jó alapot szolgált mindez a beszélgetéshez, a tapasztalatcseréhez és a mindenki számára hasznos eszmecsere, vélemények megosztásához. Évről évre várjuk a következő alkalmat. Így volt az idén, és így lesz minden bizonnyal a jövő évben is. Fontos alkalom ez a lelket megerősítő találkozás, a közösség és az összetartozás erejének érzése miatt.

Orcskai Marianna, az augsburgi Szent László Magyar Katolikus Misszió Kőrösi Csoma Sándor-ösztöndíjasa

KERESZTÉNY JÖVŐNKÉRT ALAPÍTVÁNY

Látogasson el ide is:

www.eletunk.net
www.facebook.com/eletunkujsg

www.kalejdoszkopfolyoirat.eletunk.net
www.facebook.com/kalejdoszkop

www.jakabantal.eletunk.net
www.facebook.com/jakabantalkeresztenykor

Hirdessen az Életünkben!

Apróhirdetés:

Keret és fénykép nélkül: 100 HUF vagy 0,25 EUR/betű

Keret: 4000 HUF vagy 10 EUR

Fénykép: 8000 HUF vagy 20 EUR

Többzsöri hirdetés esetén kedvezmény.

Nagyhirdetés és PR-cikk:

Teljes oldal: 300 e HUF vagy 750 EUR

Féloldal: 200 e HUF vagy 500 EUR

Negyedoldal: 100 e HUF vagy 250 EUR

Többzsöri hirdetés esetén kedvezmény.